

Op te bergen
in de band van
5 november 2001

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Cultuur en Welzijn

gehouden op 19 september 2001

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 13 juni 2001	2
Ingekomen stukken	2
Rondvraag	2
Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg	3
Subsidiewijziging Drentse Stichting Zorg, Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform en Federatie van Ouderenverenigingen	17
Projecten Inclusion 2000 en Ketenverant- woordelijkheid opvang AMA's	20
Noordelijk Audiovisueel Archief	27
Koepelconvenant herstructurering openbare- bibliotheekwerk	27
Sluiting	31

STATENCOMMISSIE CULTUUR EN WELZIJN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Cultuur en Welzijn, gehouden op 19 september 2001 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw W.F.C. Dirks (GroenLinks,
wnd. voorzitter)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw W.H.H. Ceelen (PvdA)
mevrouw M. van Dijk (D66)
J. Engels (D66)
mevrouw H. Kempe-Foekens (ChristenUnie)
mevrouw M. Looman-Struijs (PvdA)
K. Niemeijer (Ouderenpartij)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
J. Prinsen (PvdA)
mevrouw J. Schipper (VVD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
mevrouw M.Ch.A. Smilde (CDA)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

mevrouw M.W. Brink-Massier (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA, gedeputeerde)
H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)
R.G.J. Derksen (wnd. secretaris)
S.J. de Jonge

Met kennisgeving afwezig:

J.R. Dijkstra (PvdA, voorzitter)
J.J. van Heukelum (VVD)
W. Hoekstra (OPD)
F. Ietswaart (D66)
H. Zomer (CDA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER merkt op dat naar aanleiding van de tragische gebeurtenissen in de Verenigde Staten op 11 september 2001, de commissievergadering die plaats zou vinden op 12 september 2001 te elfder ure is afgelast. Helaas waren de politici wel door middel van een snelle telefoonronde ingelicht over deze afgelasting, maar de ambtenaren niet. Spreekster vindt dit erg vervelend en biedt daarvoor namens de verschillende fracties haar verontschuldiging aan.

3. Verslag van de vergadering van 13 juni 2001

Het verslag wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

4.1. Brief van gedeputeerde staten van 15 augustus 2001, kenmerk 32/6.10/2001007367, inzake stand van zaken Stichting Erfgoedhuis van Drenthe

4.2. Brief van gedeputeerde staten van 29 augustus 2001, kenmerk 35/6.9/2001007873, inzake tussenbericht cultuurbeleid

Mevrouw SCHIPPER vraagt naar aanleiding van de brief met betrekking tot het tussenbericht cultuurbeleid of deze brief op de agenda van de volgende commissievergadering kan worden gezet.

De VOORZITTER stemt hiermee in.

5. Rondvraag

Mevrouw CEELLEN heeft in de zomerperiode een artikel in de Drentse Courant gelezen, waarin stond dat Drentse beroepskunstenaars een eigen kunsthuis willen, daar zij hun kunst niet breed konden presenteren. Dit artikel werd tevens verbonden aan het Centrum Beeldende Kunst Drenthe (CBK). Zij vraagt hoe ver de provincie is met het zoeken naar huisvesting voor het CBK, want de kunstenaars hebben inmiddels een brandbrief verzonden.

Mevrouw BRINK antwoordt dat zij net voor de vakantie een brief van een aantal kunstenaars heeft ontvangen. Deze kunstenaars maken zich met het college zorgen over het onderkomen van het CBK. Het college heeft deze kunstenaars daarop direct uitgenodigd voor overleg na de vakantie. Dat overleg heeft plaatsgevonden, waarbij is vastgesteld dat het er bij het CBK in dat opzicht niet goed voor staat. In het tussenbericht inzake cultuurbeleid heeft spreekster reeds verwoord wat de bedoeling is met het CBK en waar het college mee bezig is. Daar wordt hard aan gewerkt, maar het is niet makkelijk om zomaar onderkomen voor het CBK te krijgen. Met de kunstenaars is een vervolgspraak gemaakt, zodat het college en de kunstenaars elkaar regelmatig op de hoogte houden van ontwikkelingen op dit terrein.

De heer ENGELS reageert op de brief die de commissie heeft ontvangen betreffende de intrekking van de Nota festivalbeleid. Deze brief is ondertekend door de waarnemend griffier, terwijl er in de brief wordt gesproken over "ambtelijke onvolkomenheden" bij de totstandkoming van de nota. Hij vraagt zich af hoe in dezen de verhoudingen tussen het verantwoordelijke bestuur en het ambtelijk apparaat moeten worden gezien. Had het niet eerder voor de hand gelegen dat het college een dergelijke brief had geschreven? Is de intrekking van de nota geheel buiten het college om gegaan? In de nota wordt gesproken over "ambtelijke onvolkomenheden", maar in het verkeer tussen de staten en het college is het gebruikelijk dat deze organen elkaar op bestuurlijk niveau aanspreken. Daarbinnen past het niet om te spreken over ambtelijke fouten, aangezien daar een bestuurder verantwoordelijk voor is. Uit een krantenbericht dat betrekking heeft op deze brief is hem gebleken dat een grondig intern onderzoek zal worden uitgevoerd binnen het provinciehuis. Hij vraagt het college om een adequate toelichting op deze gang van zaken, zodat zijn fractie zich daarover een goed oordeel kan vormen.

De heer VAN DER SCHOOT sluit zich in dezen aan bij de woorden van vorige spreker.

Mevrouw BRINK antwoordt dat de brief die is ondertekend door de waarnemend griffier met volledige instemming is verzonden door het college. Het is dus niet buiten het college om gegaan. Soms is het zo dat de bestuurlijke behandeling van een onderwerp niet mogelijk is vanwege het niet volledig zijn van het statenstuk. Daar is in dit geval sprake van. Spreekster wenst het daarbij te houden.

De heer ENGELS merkt op dat het college blijkbaar verantwoordelijk is voor deze brief. De brief is echter ondertekend door de waarnemend griffier en dat vindt spreker een merkwaardige gang van zaken. Hij is het ermee eens dat een bestuurlijk onvoldragen dossier niet geagendeerd moet worden. De verantwoordelijkheid daarvoor dient door de bestuurlijk verantwoordelijken te worden genomen. Gelet op de formulering van de brief is het vreemd dat de verantwoordelijkheid bij de ambtelijke dienst lijkt te worden gelegd.

Mevrouw BRINK antwoordt dat de verantwoordelijkheid voor het terugnemen van dit statenstuk door het college wordt genomen. Daar is geen enkele discussie over mogelijk. Na toezending van dit statenstuk aan de commissie is er een aantal zaken gebeurd, waaronder toezending van een brief van de hand van een aantal festivalorganisatoren. Deze brief vormde mede een overweging om het stuk terug te nemen, met volledig medeweten van het college.

De heer ENGELS vraagt of het college dan wel de volledige bestuursverantwoordelijkheid neemt. De term "ambtelijke onvolkomenheden" moet dan ook worden gebruikt als discussiepunt in het interne verkeer tussen college en ambtelijke dienst. Het college is en blijft bestuurlijk verantwoordelijk.

Mevrouw BRINK stemt met die conclusie in.

De heer VAN DER SCHOOT betreurt het dat bij de afgelasting van dergelijke voorstellen, waarop het college zich gedegen heeft kunnen voorbereiden, de reactie alsnog erg laat binnenkomt waardoor de vergadering moest worden afgelast. Hij had zichzelf door het lezen van de stukken al terdege voorbereid op de behandeling ervan in de commissie en achteraf blijkt het een capriool

te zijn geweest. Dat levert voor fractiegenoten met beperkte tijd toch wel de nodige frictie op.

Mevrouw VAN DIJK heeft een vraag over theatergroep Benjamin. Zij betreurt het dat de provincie de groep niet kan toezeggen dat voor het jaar 2002 en 2003 subsidie wordt verstrekt. De gemeente Groningen heeft een subsidie van f 100.000,- in het vooruitzicht gesteld. Dit bedrag is uit drie verschillende potten betaald, namelijk uit nieuwe middelen, cultuur en welzijn. Daar valt theatergroep Benjamin dan ook onder, terwijl de groep 90.000 leerlingen per jaar bereikt en 60 scholen worden bezocht. De groep heeft een begroting van f 3 ton, terwijl de groep zelf één miljoen gulden binnenhaalt. Het begrotingstekort van Benjamin is tijdelijk, aangezien over twee of drie jaar de theatergroep waarschijnlijk subsidie krijgt van het Rijk. Het is erg jammer dat de provincie niet voor twee jaar subsidie kan toekennen aan iets dat zo goed werkt en waarmee meerdere doelen worden gediend. Zij vraagt of het college daar nog eens naar kan kijken.

Mevrouw BRINK antwoordt dat het college daar nog eens naar zal kijken. Benjamin doet het momenteel erg goed, maar de provincie heeft een bepaald budget en kiezen is dan een droef verliezen omdat niet alles kan worden ondersteund. De provincie moet het doen met de middelen die er voorhanden zijn en soms moeten er keuzes worden gemaakt. Het is aan de commissie om hiertoe met een voorstel te komen.

6. Statencommissiestuk van 22 augustus 2001, kenmerk 34/6.6/2001007672, en brief van gedeputeerde staten van 6 juni 2002, kenmerk 20/7.4/2001004292, inzake Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg

De VOORZITTER deelt mee dat het IVOM bij dit onderdeel van de agenda wenste in te spreken, maar afhankelijk van de gerechtelijke procedures wil IVOM dat eerst afwachten, alvorens meer duidelijkheid te schep- pen over de eigen situatie.

Mevrouw LOOMAN merkt op dat op 13 december 2000 provinciale staten hebben ingestemd met het vormen van een onafhankelijk onderzoeksbureau. Haar is ge- vraagd in dit stuk een keuze te maken voor een van de twee varianten. Uit deze twee varianten heeft zij echter geen keuze kunnen maken en stelt dan ook een aange- paste, derde variant voor. De PvdA-fractie is ervan overtuigd dat het onderzoeksbureau onafhankelijk moet zijn. Het is een bureau met medewerkers die alleen de taak hebben onderzoek te doen naar het beleid van de provincie en daardoor beter zicht hebben in en in kun- nen springen op de vraagsturing. Het moet absoluut geen bureau worden dat werk aantrekt van derden. Het onafhankelijk onderzoeksbureau is vooralsnog alleen voor de afdeling Cultuur, Welzijn en Zorg (CWZ) be- stemd, maar zij kan zich voorstellen dat daar later na een evaluatie andere beleidsterreinen bij zullen komen. Zij stelt voor een onderzoeksbureau op te richten in het provinciehuis, met onafhankelijk toezicht en deskundigen. Dit bureau dat dicht bij de provincie staat zou be- menst kunnen worden door onderzoekers van buitenaf. Onderzoekers kunnen personen zijn die zijn verbonden aan IVOM, STAMM en andere geledingen. Gezien het feit dat dit bureau in de toekomst kan worden uitgebreid naar andere beleidsterreinen, stelt zij voor het bureau niet aan te haken bij CWZ, maar dit breder te trekken en het onder de koepel van de Stafgroep Bestuurs-, Juridi- sche en Concernzaken (BJC) te laten vallen. Het feit dat het bureau onder de provincie valt, hoeft niets af te doen

aan de garantie van onafhankelijkheid. Zo kennen krantenredacties ieder hun eigen statuut, die onafhan- kelijkheid van de berichtgeving moet garanderen. Spreekster is voorstander van een onafhankelijk onder- zoeksbureau dat wordt aangehaakt bij de provincie. Dit bureau moet onder de koepel van BJC vallen, zodat uitbreiding naar andere beleidsterreinen later op een natuurlijke manier plaats kan vinden. Een aantal nader aan te wijzen externe deskundigen zal toezicht houden op de werkzaamheden van het onderzoeksbureau, de kwaliteit van het onderzoek, het advieswerk en de ob- jectiviteit. Het onafhankelijk bureau zal waardevolle adviezen kunnen verstrekken met betrekking tot de vraagsturing en het imago van de provincie zal hierdoor zeker worden verhoogd. Door gebruik te maken van de overhead van het provinciehuis zullen kosten nu en in de toekomst bespaard worden. Het voorbeeld uit het statencommissiestuk over de provincie Limburg staat haar hierbij vooral voor ogen. Spreekster kiest dus voor variant B1. De toevoeging van de 1 houdt in dat zij onafhankelijke adviseurs wil inschakelen onder toezicht van de Stafgroep BJC.

De heer ENGELS merkt op dat het Centrum voor Arbeid en Beleid (CAB) in zijn veelbesproken advies het belang van een onafhankelijk adviesbureau als wezenlijk on- derdeel van het vraaggerichte welzijnsbeleid benadrukt en de vraag die nu voorligt is op welke wijze zo'n bureau vorm moet krijgen tegen de achtergrond van dat nieuwe vraaggestuurde beleid. Hij kan zich vinden in de gefor- muleerde doelstelling en kiest ook voor een hoogwaar- dig en onafhankelijk adviesbureau. Dat bureau houdt zich nadrukkelijk niet alleen bezig met marktanalyse, maar ook met effectiviteitonderzoek. Ook de daaraan gekoppelde randvoorwaarden hebben de instemming van zijn fractie, met name waar het gaat om de waar- borging van de onafhankelijkheid in de zin van de eigen rechtspersoonlijkheid, eigen bestuur en eigen huisves- ting, alsmede de belangrijke voorwaarde van budgettai- re neutraliteit. De in het stuk onder de punten 3.1, 3.2 en 3.3 beschreven rol, taken en functies van het bureau roepen in zijn fractie niet veel vragen op. Opvallend daarin is wel dat de rol van het college daarin wat meer profiel krijgt dan die van de staten. Het college keurt uiteindelijk de door de beleidsuitvoerders opgestelde beleidsprogramma's goed. Het college verleent de op- drachten tot onderzoek naar de effectiviteit van het uitvoeringsbeleid, maar op pagina 3 krijgen dan toch de staten weer een zekere rol bij de beleidsevaluatie. Dat is niet in alle opzichten even duidelijk. Hoe is de rolverde- ling tussen de staten en het college nu precies gedacht op dit punt? Kan het provinciale beleid zelf onderdeel zijn van het effectiviteitsonderzoek van het onderzoeks- bureau?

De mate van onafhankelijkheid van het bureau betreft de kern van het stuk. Wat opvalt is dat in het statenstuk de onafhankelijkheidseisen uit de eerdere brief worden gerelativeerd. De onafhankelijkheid zou nu eventueel door middel van een eigen rechtspersoon, een eigen bestuur en eigen huisvesting vorm kunnen krijgen. Daarmee verschafte het college zich blijkbaar de ruimte om bij uitvoering van de eigen bestuursopdracht de spelregels te veranderen. Het is met die observatie in het achterhoofd ook niet zo verwonderlijk om te consta- teren dat in het statenstuk, naast een uitwerking van het onderzoeksbureau zoals het bedoeld is, ook een uitwer- king op basis van andere doelstellingen naar voren kan komen. Dat heeft merkwaardige gevolgen. De in para- graaf 3.4 opgenomen aanloop naar de twee varianten begint overigens sterk met een passage over een nood- zaak van betrouwbaarheid. Het gaat over de noodzaak van betrouwbaarheid, validiteit, transparantie en verifi-

eerbaarheid als waarborg voor objectief en daadwerkelijk onafhankelijk onderzoek. Met de kern van het onderzoek is D66 het van harte eens. Onderzoek en beleid moeten inderdaad nauwkeurig en strikt worden gescheiden. Alles is volstrekt helder en acceptabel en sluit ook aan bij de bedoeling en betekenis van het vraaggestuurd beleid. Zoals het stuk op dat punt ook concludeert biedt een aparte organisatievorm de beste garantie voor onafhankelijkheid en laat de verantwoordelijkheid van het provinciaal bestuur intact. Vervolgens maakt het verhaal een merkwaardige draai. Of moet er van een knip worden gesproken? Opeens zou er namelijk een gevaar zijn dat onderzoek en beleid minder goed op elkaar zijn afgestemd. Gezien de facilitaire rol van het onderzoek zou een innige werkrelatie met de beleidsbepaler van groot belang zijn. Dat onderzoek moet ook goed aansluiten bij de beleidspraktijk en geen vreemde eend in de bijt zijn. Daarom worden onderzoek en beleid dicht bij elkaar gebracht en dit alles pleit dan voor het onderbrengen van het onderzoek onder het dak en management van de provincie. Spreker meent dat dit allemaal buitengewoon dwaze redeneringen zijn. Het zijn geforceerde argumentaties met als doel het onderzoek ondergeschikt te maken aan het beleid en daarmee is de onafhankelijkheid in wezen van tafel. Dat ziet het college ook wel, dus worden er een bestuurscommissie, betrokken bestuurders, deskundigen en een onderzoeksstatuut bij elkaar gebracht. Dit zijn echter halfzachte oplossingen met een hoog fopspeengehalte. Het levert slechts de schijn van onafhankelijkheid op en leidt ook nog eens tot meer bureaucratie. Wie dan de nadere uitwerking van variant B tot zich neemt, krijgt nog veel meer jeuk. De onderzoekers komen in provinciale dienst onder de directe leiding van het hoofd van de Productgroep Cultuur en Welzijn en dat onderzoek moet een verlengstuk worden van de provinciale beleidscyclus. Objectief en gevoelig onderzoek moet dan maar worden uitbesteed. Dit kan het college niet als een realistisch perspectief zien. Waar in het algemeen het onderbrengen van onafhankelijk onderzoek bij de provincie al niet beargumenteed kan worden, geldt dat zeker als deze bij CWZ in beeld wordt gebracht. Dan schurkt namelijk iedereen dermate dicht tegen elkaar dat vanzelf het CAB opnieuw moet worden binnengehaald. Daar komt bij dat de kwaliteit van de beleidsstukken op dit terrein in deze statenperiode op essentiële onderdelen onder de maat is gebleven en dat dit niet direct een vertrouwenwekkend perspectief biedt voor het inrichten van een nieuwe zware en belangrijke functie bij CWZ. Het college heeft uit de voors en tegens van beide varianten, niet de voor de hand liggende conclusie getrokken dat variant B niet aansluit bij de bedoeling van het nieuwe beleid. Waarom eigenlijk niet? Het antwoord is wellicht te vinden in de samenvattende matrix in 3.5. Tamelijk irrelevante criteria als de inpasbaarheid in de CAO krijgen veel te veel nadruk. De onafhankelijkheidswaarborgen van variant B worden ten onrechte als gelijkwaardig gepresenteerd. Significant is ook de impliciete waardering voor de mogelijkheid om als provincie de volledige controle te houden op het vraaggerichte onderzoek en het vraaggerichte beleid. In dat laatste schuilt naar het oordeel van zijn fractie de opvatting van het college over de richting van het nieuwe vraaggestuurde beleid. In lijn met het verhaal in de Contourennota Schaduwen vooruit blijkt er geen andere conclusie getrokken te kunnen worden, dan dat uiteindelijk gekoerst wordt op het zoveel mogelijk vastzetten van het al eerder uitgezette beleid. Onderzoeks- en marktfragen moeten passen in de eigen visie en daarin past geen volledig onafhankelijk onderzoeksbureau. Anders dan het college wil de D66-fractie een heldere, objectieve en logische keuze maken. Vraaggestuurd beleid vraagt om

de mogelijkheid het beleid te kunnen bijstellen als de markt of ineffectief provinciaal en/of uitvoeringsbeleid daarom vragen.

Wezenlijk daarvoor is een onafhankelijke onderzoeksfunctie die losstaat van de provinciale organisatie en het provinciaal bestuur. Dat leidt dus tot de inrichting van het onderzoeksbureau in lijn met variant A. Voor alle duidelijkheid moet worden vastgesteld dat de onderbouwing van variant B absoluut ondeugdelijk is.

Mevrouw SMITH merkt op dat in dit statencommissiestuk gevraagd wordt een keuze te maken tussen twee varianten. De eerste variant is een onafhankelijke stichting met een eigen bestuur en de tweede variant is een onderzoeksbureau binnen de provincie. Bij beide wordt gebruikgemaakt van de deskundigheid en capaciteit van STAMM en IVOM. Zij heeft in december 2000 ingestemd met een onafhankelijk onderzoeksbureau, maar dat betekent nog niet vanzelfsprekend een zelfstandig opererende organisatie met een eigen huisvesting en bestuur. Die keuze wordt nu besproken. Voordat zij hierover een beslissing neemt heeft zij nog een aantal vragen. Er wordt uitgegaan van vijf fulltime arbeidsplaatsen. Dit is gebaseerd op de taken die zijn genoemd in 3.3 van het commissiestuk. Om hoeveel plaatsen gaat het op dit moment bij STAMM en IVOM? Gaat het om een uitbreiding? Heeft Kunst&Cultuur Drenthe (K&C) ook onderzoekers in dienst die hierbij betrokken zouden kunnen worden? Het onderzoek naar de amateurkunstacademie kunnen zij in ieder geval hier al doen. Het streven is om dit budgettair neutraal te laten verlopen. Het is niet de bedoeling om het bedrag dat hier besteed wordt aan het onderzoeksbureau te halen uit het uitvoerende, vraaggerichte welzijnswerk. STAMM en IVOM besteden samen zo'n f 900.000,-- aan onderzoek wat bijna 20% uitmaakt van hun totale subsidie. Als dit niet zo is, en een en ander moet budgettair neutraal verlopen, waar gaat dit dan ten koste van? Ook op pagina 2 bij het vijfde aandachtsstreepje staat dat het bureau een publieke functie heeft en daarom voor het overgrote deel uit provinciale middelen wordt gefinancierd. Wat betekent dit overgrote deel? Over de onderzoekstaken van het bureau kan spreekster kort zijn: marktverkenning, beleidsonderzoek, dataverzameling en -beheer, alsmede begeleidend onderzoek, lijken haar de juiste taken. Ook monitoring lijkt haar hierbij van belang. Dat geldt voor de provincie en de gemeentes die zelf niet de menskracht hebben om dergelijk onderzoek uit te voeren. Het college zegt in dit stuk dat het onderzoeksveld breder moet worden en dat het meer diepgang dient te krijgen dan het onderzoek dat nu in Drenthe wordt uitgevoerd. Betekent dit dan uitbreiding van het personeel? Het betekent in ieder geval een uitbreiding van taken. Zij ziet dit gaarne vermeld in een ondernemersplan met een duidelijk tijdpad en begroting. Verder rijst bij haar de vraag hoe om te gaan met de marktgerichtheid? Kunnen andere provinciale instellingen ook gebruikmaken van dit bureau of betalen zij de volle marktprijs? Wordt ervoor gekozen om beleidsmatig-controversiële onderwerpen door het onderzoeksbureau te laten verrichten of niet? Als daarvoor wel wordt gekozen, moet er een stichting worden opgericht. Het college zegt dat beleidsonderzoek kan resulteren in conclusies die de beleidsmakers niet goed uitkomen. Een onderzoeker kan niet tegemoetkomen aan een wens tot bijstelling van het onderzoek, hoewel het niet altijd eenvoudig zal zijn om kritisch naar de eigen werkgever op te treden. In dat geval geeft de stichting de beste garantie. Het bureau kan gehuisvest worden in het provinciehuis als zelfstandig en onafhankelijk bureau. Dit bureau zit dan dicht bij de beleidsmakers, zoals bijvoorbeeld het POZW te Groningen. Het kan een goede werkrelatie

opbouwen, maar kan ook in de ogen van derden minder onafhankelijk zijn, en dat kan tot minder marktinkomsten leiden. De GroenLinks-fractie heeft daarom gedacht aan een andere oplossing, namelijk zelf eenzelfde soort bureau oprichten als in Groningen en deze huisvesten bij STAMM. Het bureau moet wel onafhankelijk van STAMM opereren door middel van een onderzoeksstatuut en een Raad van Toezicht. Het betreft hier een unit afzonderlijk van de rest van de organisatie. Het personeel kan zich bezighouden met de taken waarvoor het in dienst is genomen. Het zal niet kwetsbaar zijn, wat wel geldt voor een klein zelfstandig bureau met slechts 5 man aan personeel. Volgens spreekster is inpassing in de welzijns-cao zeer wel mogelijk. Kan de onafhankelijkheid net zo worden gewaarborgd als bij plaatsing bij de provincie? Het onderzoeksprogramma zou veel dichter bij de provincie kunnen worden gebracht. Het college geeft aan dat bij een onafhankelijk onderzoeksbureau in de vorm van een stichting, het gevaar groter is dat beleid en onderzoek minder goed op elkaar zijn afgestemd. Onderzoek is facilitair aan de beleidsbepalende provincie. Het is ook goed om uitvoerders en onderzoekers niet te ver van elkaar te laten verwijderen, want ook dan is er sprake van een kruisbestuiving. Bij onderbrenging bij STAMM blijven de voordelen van kruisbestuiving bestaan, terwijl er minder nadelen zijn dan bij een provinciale opzet, zoals bijvoorbeeld profilering en verwerving van extra opdrachten.

Mevrouw VAN NIEUWENHUIZEN hoort dat verschillende partijen allerlei nieuwe varianten toevoegen, maar zij meent dat de commissie op basis van het CAB-rapport gekozen heeft voor een onafhankelijk onderzoeksbureau, waar een extra variant aan wordt toegevoegd. Indien er vraggericht gewerkt moet worden en de effecten van het werk moeten worden bestudeerd, dan is dat het beste gewaarborgd door een onafhankelijk onderzoek. Zij kiest dan ook volmondig voor variant A, want variant B is veel te veel onderdeel van de provinciale beleidscyclus en heeft een te groot provinciaal imago, hetgeen de onafhankelijkheid niet bevordert. Degeene die voor een onafhankelijk onderzoeksbureau is, moet daarvoor de ruimte geven en uiteindelijk krijgt het CAB toch de opdrachten van de provincie. Daarbuiten zou zij het niet erg vinden als dat onafhankelijk onderzoeksbureau ook opdrachten van anderen zou kunnen krijgen. Spreekster kiest voor variant A.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt zich af wat er met onderzoek wordt beoogd. Dat laatste is eigenlijk de kernvraag en het is wel eens aardig om die vraag te proberen te beantwoorden met hetgeen de commissie absoluut niet wil. Hij wil in ieder geval geen onderzoek met een gerede kans op belangenverstremming. Ook wil hij geen onderzoek met een kans op manipuleerbaarheid en geen onderzoek met een kans op propagandadoeleinden, zoals dat in het stuk imagoverbetering wordt genoemd. Hij wil ook geen onderzoek met een kans op geconstrueerde beleidsillustraties. Een onderzoek als bewijs van het provinciale planning- en controlecircuit is dus niet onafhankelijk. Onderzoeker en uitvoerder dienen los van elkaar te staan, want andersom ontstaat geconstrueerde werkverschaffing, belangenverstremming, handjeklap en in feite een schijnvertoning. Het is vreemd dat het college de commissie een variant voorlegt die eigenlijk die elementen wel in zich heeft. Of onderschat het college deze commissie? Het moet dus mogelijk zijn om een onderzoeksbureau frank en vrij te laten constateren dat een welzijnsthema of welzijnsprogramma niet deugen. Beleidsonderzoek en beleidsevaluaties moeten via codering en een evaluatiesysteem worden ingebouwd. Dan hebben de staten er

ook controle op. De opdrachtgever, provinciale staten en het college, kunnen wel wensen uiteten met betrekking tot de evaluatie. Thematische marktverkenning en door de politiek opgehoeste ideeën kunnen in de praktijk de marktverkenning en de vraagsturing beperken en neigen daardoor naar een meer aanbodgestuurde aanpak. In die context is een onderzoek nimmer globaal maar signaleert deze tevens de doelmatigheid en kostenbatenanalyses. Er is in de rondvraag even gesproken over de capriolen rondom de behandeling van de Festivalnota. Ook hier vraagt hij zich in ongerustheid af hoe hij hiermee verder moet, nu het IVOM vijf minuten voor aanvang van de vergadering de commissie attendeerde op de fouten in de verslaglegging. Als er in een verslag wordt gememoreerd dat een genoemd bedrag van f 2 miljoen een bedrag van f 2,4 miljoen moet zijn en een bedrag van f 600.000,- een bedrag van f 1 miljoen moet zijn, dan vindt spreker dat de verslaglegging wat slordig is.

In dit kader verdient het IVOM toch een compliment door te stellen niet mee te willen werken aan het optuigen van een bureau, terwijl IVOM terecht tegen de opheffing bezwaar maakt en steeds meer erin slaagt volgens het vorengenoemde model van spreker te willen werken. Alles overwegende en mede relaterend aan de ervaringen elders met betrekking tot de handhaving van de onafhankelijkheid en het genereren van gelden op de onderzoeksmarkten, kiest hij voor variant A die eventueel te zijner tijd kan worden uitgebreid met een bredere taakstelling en om onafhankelijkheidsvariaties te voorkomen. Een ondernemingsplan voor variant A ziet hij dan ook zo spoedig mogelijk tegemoet.

Mevrouw SCHIPPER heeft behoefte om terug te kijken op de discussie die in het herijkingstraject over het onderzoek is gevoerd. Zij moet concluderen dat het gebruik van het begrip "onderzoeksbureau" door het CAB tijdens het traject al heel snel een eigen leven ging leiden. Achteraf gezien was het beter geweest om in die fase te spreken over de onderzoeksfunctie, want zij vindt dat er eerst gesproken moet worden over de taken van het bureau in plaats van over de vorm. Wordt het een zelfstandig bureau en wordt er gebruikgemaakt van externe deskundigen en aan de provincie gelieerde instellingen? De VVD-fractie constateert dit niet voor het eerst en vindt het een gemiste kans dat gebruikmaking van externe bureaus niet in de afweging is meegenomen. Het hele traject overziend en beoordelend, typeert zij dit met de term "jumping to a conclusion". D66 heeft daar reeds heel behartenswaardige woorden over gezegd en als zij het statenstuk leest wordt zij als het ware in een fuik gezogen, namelijk dat er één conclusie moet worden getrokken. Kijkend naar de brief van 6 juni 2001 waarin de uitgangspunten zijn geformuleerd, dan is het aardig om te zien dat de markt klein maar niet onbelangrijk verschilt. In de brief van 6 juni 2001 staat dat het onderzoeksbureau onafhankelijk moet zijn en een eigen rechtspersoon krijgt, terwijl in het statencommissiestuk van vandaag staat dat er eventueel een eigen rechtspersoon en een eigen bestuur zullen ontstaan. De rest van de uitgangspunten is correct weergegeven. Wat heeft die slordige citering veroorzaakt? Wat is er veranderd tussen 6 juni 2001 en het voorliggende statenstuk? Voor de VVD-fractie is de schildering van de Drentse situatie en de aanbeveling van het CAB het vertrekpunt. Die schildering bevat drie hoofdelementen, namelijk scheiding van verwevenheid van belangen op het gebied van de vraag, de uitvoering en het beleid, inventarisatie van de reële vraag en onderzoek naar effectiviteit. Daar hoeft zij niet zoveel woorden aan vuil te maken, want dat is al gebeurd. De scheiding van de verwevenheid en de onafhankelijkheid van het onderzoeksbu-

reau is voor spreekster een leidraad bij haar keuze. In het CAB-rapport wordt in scenario 2 een tweetal varianten uitgewerkt en de voor- en nadelen worden uitvoerig in beeld gebracht. De nadelen van de tweede variant komen overeen met variant B in het voorstel van het college. Op pagina 43 van het CAB-rapport staan de consequenties van de tweede variant uitvoerig vermeld, maar deze zijn niet goed terug te vinden in het statencommissiestuk. Deze consequenties hebben behoorlijke financiële gevolgen voor het ambtelijk apparaat en de vraag is of deze zijn meegenomen in de afweging. Er is door een van de andere partijen al op gewezen dat in de cultuur-welzijnsschets zoals deze in het statencommissiestuk staat, is aangegeven dat het onderzoeksbureau onder meer tot taak heeft een onderzoek te doen en vraag en aanbod weer te geven. In de belevening van spreekster ging het echter vooral om de formulering van de vraag en pas verderop in het traject komt er een proces van aanbesteding waarop de aanbidders kunnen reageren. Het gaat dus niet om een inventarisatie van het aanbod, maar uitsluitend van de vraag. Hoe ziet het college dit? In de beleidsprocedure van de CWZ-schets wordt de rol van de staten niet genoemd. Spreekster gaat ervan uit dat dit niet correct is weergegeven. De rol van het college en de staten dient naar haar mening ook beter verwerkt te worden. De nota spreekt zich uit over oneigenlijke concurrentie die een onafhankelijk bureau naar externe bureaus zou kunnen hebben. Dit is een naar het idee van betrokkene wat oneigenlijke schildering, want die situatie is er nu ook. STAMM, IVOM en andere instanties voeren tenslotte taken van derden uit.

De heer WEGGEMANS merkt op dat het college daar niet mee instemt.

Mevrouw SCHIPPER antwoordt dat over andere organisaties die door de provincie worden gesubsidieerd, nog gesproken zal worden.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat het college vindt dat die organisaties het zelf maar moeten uitzoeken en indien zij vinden dat er onderzoek moet worden verricht, dan dienen die organisaties dat te doen en dit zelf te regelen. Daar hebben zij tenslotte ook budget voor.

Mevrouw SCHIPPER merkt op dat het gaat om het uitvoeren van opdrachten door derden die in de sfeer van het onderzoek kunnen liggen, maar ook op het uitvoerende vlak. Hierover doet het college in het statencommissiestuk een uitspraak. Andere gesubsidieerde instellingen voeren ook opdrachten uit voor derden.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat dat het beleid van de desbetreffende instelling is. Bij dit voorstel is wezenlijk een onderscheid gemaakt tussen de bestaande situatie van STAMM en IVOM. Hier wordt nu voorgesteld om geen onderzoek voor derden, dat wil zeggen in opdracht, te doen, waarvoor betaald wordt.

Mevrouw SCHIPPER vraagt of het college dan vindt dat er sprake is van oneigenlijke concurrentie. Spreekster zet hier vraagtekens bij omdat zij vindt dat de andere organisaties dat ook in een andere vorm moeten gieten. Er is haar fractie veel aan gelegen de onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau te benadrukken, ook als dat de beleidsmakers niet goed uitkomt. De wisselwerking tussen beleid en onderzoek geeft een diffuus beeld van beleidsbeïnvloeding van het onderzoek en het is voor haar altijd uitgangspunt geweest dat het onderzoek uiteindelijk beleidsbepalend moet zijn voor de verdere gang van zaken. In variant B

is die onafhankelijkheid naar haar mening niet gegarandeerd. Verder wijst zij erop dat effectmeting door een eventuele in te stellen Rekenkamer ook zal worden gedaan. Hoe is de relatie van het werk van de Rekenkamer en het onderzoeksbureau? Tot slot merkt zij op dat dit stuk nu wordt verdedigd door de gedeputeerde Weggemans. Betekent dat dat er nu al een voorschot wordt genomen op beantwoording van de vraag wiens verantwoordelijkheid een eventueel onderzoeksbureau is, of wordt dat onder de verantwoordelijkheid van CWZ geplaatst? Andere fracties hebben daar ook al aan gerefereerd. Voor de VVD is vooral de mate van onafhankelijkheid wezenlijk. Zij kiest voor de variant A1.

Mevrouw WESTERKAMP merkt op dat de aanvankelijke doelstelling het opzetten van een hoogwaardig, onafhankelijk onderzoeksbureau voor Drenthe was, die een goede analyse van de ontwikkeling van de markt voor CWZ geeft. Haar voorkeur gaat uit naar variant A want deze waarborgt de onafhankelijkheid in grote mate. Voorts zijn er al genoeg argumenten genoemd waarop dat is gebaseerd. Er blijven voor haar nog twee vragen over, te weten dat er in het voorbeeld van Limburg vooral kennismanagement wordt genoemd. Heeft het college zich gerealiseerd dat vraaggestuurd beleid ook over de andere beleidsterreinen gaat en hoe wordt daarmee omgegaan? Dit is tenslotte ook van wezenlijk belang. Hoe verhoudt de effectiviteit van het beleid zich met een nieuw in te stellen Rekenkamer?

Mevrouw KEMPE merkt op dat het college vandaag de vraag voorlegt hoe een toekomstig onderzoeksbureau voor CWZ eruit gaat zien. Haar wordt onder andere gevraagd een keuze te maken tussen variant A, variant B of iets daartussenin. De Contourennota Schaduwen vooruit is door de staten vastgesteld en daarmee is aan het college de opdracht gegeven om met een voorstel te komen voor zo'n bureau. In de brief van 6 juni 2001 werd zij geïnformeerd over de uitvoering van deze opdracht. In dit statencommissiestuk worden onder punt 2 de uitgangspunten nog eens op een rij gezet. Zij kan zich daarin vinden. Bij punt 3.1 is te lezen dat het onderzoeksbureau de basis moet leggen voor het vraaggerichte beleid op het terrein van CWZ. Haar fractie ziet het onderzoeksbureau als een onmisbaar element om vraaggericht beleid te realiseren. De omschreven werkwijze van het bureau roept wel wat vragen op. Eens in de vier jaar wordt de Drentse markt voor CWZ onderzocht. Als zij goed leest vindt dit onderzoek plaats in het laatste jaar van de zittende staten, zodat in de nieuwe statenperiode het beleid gebaseerd kan worden op de zogenoemde CWZ-schets. De provincie bepaalt het beleid en kan aan STAMM vragen een uitvoeringsprogramma op poten te zetten. Als de onderzoeksfunctie bij STAMM is weggehaald is deze provinciale instelling inderdaad een van de eerste aangewezen om een uitvoeringsprogramma op te stellen. Zij kan zich ook voorstellen dat bepaalde projecten worden aanbesteed op offertebasis. In dat kader vroeg zij zich af of er al plannen zijn in het kader van de flexibilisering van de provinciale budgetten? De uitvoeringsprogramma's worden jaarlijks goedgekeurd door het college en de effecten van de uitvoeringsprogramma's zullen worden onderzocht door het onderzoeksbureau. Het onderzoeksbureau moet dan jaarlijks een onderzoeksprogramma opstellen. Welke rol hebben de staten hier eigenlijk nog in? Het onderzoeksveld zoals verwoord in 3.2 is een duidelijk verhaal waar zij zich in kan vinden. Bij punt 3.3 ten aanzien van de benodigde functies wordt er nogal wat deskundigheid geëist van toekomstige medewerkers van het bureau. Passen alle onderzoekers en ondersteuners van STAMM en IVOM in dit

plaatje? Onder punt 3.4 wordt de mate van onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau aan de orde gesteld. De voors en tegens van een onderzoeksbureau op verre afstand of minder verre afstand van de beleidsbepalers worden hier naast elkaar gezet. De argumentatie die daarbij gegeven wordt vindt zij niet overtuigend en soms zelfs verbazingwekkend. Er wordt bijvoorbeeld gesteld dat het belangrijk is dat het onderzoek goed aansluit bij de beleidspraktijk en dat bij een onafhankelijk onderzoeksbureau in de vorm van een stichting het gevaar groter is dat beleid en onderzoek minder op elkaar zijn afgestemd. Als zij zulke zinnen leest vraagt zij zich af of hier sprake is van onafhankelijk onderzoek en van vraaggericht beleid. Haar fractie heeft na ampele beraadslagingen de voorkeur voor variant A. De onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau op grotere afstand van de provincie heeft bij haar daarbij de doorslag gegeven. Vraaggericht beleid moet ook echt vraaggericht zijn, want de vraag moet niet worden beïnvloed door provinciaal beleid. Een eventueel aanhaken bij een bestaand onderzoeksbureau zou ook een optie kunnen zijn, al zal ook daar opgepast moeten worden voor beïnvloeding van de vraag. Er zou kunnen worden gekozen voor een uitsluitend facilitair aanhaken bij een bepaald onderzoeksbureau. Heeft het college dat ook overwogen? Voor wat betreft de huisvesting van het bureau zou het wat haar betreft ook in het provinciehuis mogen zijn. Het college legt haar twee varianten voor met nog een scala aan mogelijkheden daar tussenin. Waarom heeft het college voor deze benadering gekozen? Heeft het college zelf ook een voorkeur voor een bepaalde variant?

De heer WEGGEMANS antwoordt dat het voorliggende statencommissiestuk bewust in deze vorm aan de commissie is voorgelegd, omdat het college al werkende aan de vormgeving van het onderzoeksbureau tegen een aantal vragen opliep dat het waard was om daarover de commissie te consulteren. Hopelijk kan het bureau op 1 januari 2002 totstandkomen en dan is het in september 2001 dan ook tijd om de richting vast te stellen. Er zijn meerdere richtingen mogelijk en dat is geprobeerd uit te leggen. Hij is blij dat iedere fractie wel onderschrijft wat er in de nota staat over de richting die wordt gekozen bij de uitvoering van het onderzoek. Het gaat echter om een totaal ander onderzoek dan dat STAMM en IVOM in de breedte hebben verricht. Het college vindt dat dit onderzoek nu nodig is omdat het het beleid wil vormgeven. Met het CAB-rapport in de hand en de resultaten van de commissie ad hoc is gezegd dat er een andere invulling moet komen van het beleid en dat er meer vraaggestuurd en flexibeler gewerkt moet worden. Dat zijn hele mooie kreten, maar vraaggestuurd werken houdt niet in dat alle vragen die opborrelen tot beleid worden verheven. Dat is praktisch niet hanteerbaar, dus zullen er handvatten moeten komen om vast te stellen hoe het beleid vormgegeven moet worden. Daarvoor is onderzoek nodig, want dat kan niet zomaar uit de losse pols of enkel op basis van het bestuursprogramma en ideeën van politieke partijen. Er zijn weliswaar reeds landelijk een Centraal Planbureau (CPB) en een Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) om vast te stellen waar de samenleving om vraagt en het is de bedoeling dat dit ook op provinciaal vlak kan worden vastgesteld. Er hoeft in Drenthe dan ook niet zomaar een trend in de samenleving te worden onderzocht die al lang bestaat, maar er moet in het provinciaal beleid worden verwerkt wat er onderzocht is. Daarvoor is gekeken naar de statenuitspraken waarin wordt aangedrongen op een onafhankelijk onderzoeksbureau waarbij de capaciteit bij STAMM en IVOM wordt betrokken. Al discussiërend wordt de vraag opgeworpen wat nu

echte onafhankelijkheid is en wat daarmee is bedoeld toen het woord onafhankelijkheid in verband werd gebracht met het onderzoeksbureau. Er is in ieder geval mee bedoeld dat de instelling niet gelieerd is aan een bestaande gesubsidieerde instelling. Zo is het door het CAB aangegeven en is dit onderwerp ook steeds in de commissie ad hoc bediscussieerd. Al discussiërend is hij tot de conclusie gekomen dat het geen evaluerend onderzoek is. Spreker heeft niet onderzocht of projecten goed lopen, maar er wordt wel gekeken of een afgesproken beleidsterrein goed uit de verf komt. Daar zijn instellingen, maar ook een eigen provinciale organisatie, bij betrokken. Het CAB heeft veel opgeleverd voor de eigen organisatie en het Bureau Berenschot is nu bezig met de groene instellingen. Ook daar zullen allerlei aanbevelingen uit voortkomen die de provincie zich moet aantrekken. Dit is inherent aan onderzoek en de provincie moet niet bang zijn dat haar dit overkomt. Ook zouden enkel de projecten kunnen worden onderzocht door middel van monitoring zonder dat de aansturing van die projecten ter discussie staat, maar er is in de provincie veel meer aan de hand dan dat enkel gegevens voor het sociaal-cultureel welzijnsbeleid worden verzameld. Er is dan ook veel meer aan de hand, zoals zelfmonitoring en alles wat annex is aan het grip krijgen op het beleid. Er is ook een rondgang gemaakt langs andere provincies om te kijken hoe daar met onderzoek werd gewerkt, aangezien dit de eerste keer is dat er vanuit het provinciaal beleid de vraag naar onderzoek komt. Hierin heeft de provincie Limburg wel een rol gespeeld, en er ontstond al snel de indruk dat het onderzoek verricht in overige provincies veel meer is gerelateerd aan het vormgeven van eigen beleid in de desbetreffende provincie.

De inzet van wat in dit stuk staat is dat het beleid echt op een andere manier vorm gaat krijgen. Als de commissie vindt dat het onderzoek dient plaats te vinden op dezelfde wijze als toen het nog door STAMM en IVOM werd verricht, dan moet de commissie dat ook zeggen want dan zal er een totaal ander stuk moeten worden gemaakt. Al discussiërend over de uitgangspunten met betrekking tot wat het college graag wil met onderzoek, wat ook nodig is om het beleid dat wordt vastgesteld serieus te nemen, is het college op het voorliggende voorstel uitgekomen. De vraag die dient te worden beantwoord is of het onderzoeksbureau wel een zelfstandige stichting moet krijgen. Een zelfstandige stichting kan namelijk eigen beleid gaan voeren, en dat kan een stichting niet worden ontzegd. De provincie heeft wel grip op die stichting door middel van de subsidiërelatie, maar stichtingen dragen vaak enige eigenwijsheid in zich en ontwikkelen beleidsplannen. Het college heeft toen geconstateerd dat er meerdere provincies zijn waar de onafhankelijkheid van de onderzoeksbureaus wel gewaarborgd wordt binnen de provinciale organisatie. Daar is variant B uit voortgekomen en indien de heer Engels dan niet begrijpt dat over variant B kan worden geschreven, als variant A ook wordt beschreven, dan is dat jammer. Het college heeft de commissie hierbij bewust willen betrekken, maar constateert nu dat de meerderheid kiest voor variant A. Spreker wil niet zeggen dat variant A niet kan, want variant A kan op veel verschillende manieren worden vormgegeven. Bovendien zitten er tussen beide varianten A en B vele tussenvormen, maar de staten moeten het er wel over eens zijn wat de provincie nu beoogt bij het oprichten van een onderzoeksbureau in welke vorm dat ook. Daar dient duidelijkheid over te komen. Het is dus geen bureau dat haar onderzoeksdiensten aanbiedt aan de markt in de meest algemene zin van het woord, maar het gaat erom dat het onderzoek nodig is voor de vormgeving van het provinciaal beleid. Mevrouw Kempe

vraagt of dat eens in de vier jaar nodig is. Bedoeld is dat ter voorbereiding van welzijnsprogramma's, die nog altijd vier jaar meegaan, een wat diepgaander onderzoek wordt verricht. Dat onderzoek moet niet aan het einde of aan het begin van de statenperiode worden uitgevoerd, maar juist in het midden, want dan weten de staten ook waar het over gaat. Zo wordt de bestaande statensamenstelling midden in de statenperiode helderheid verschaft over de komende vier jaar. Dat dient nog georganiseerd te worden, maar het ideaalbeeld is dat één keer in de vier jaar een helder verhaal wordt neergezet voor de komende vier jaar. Dat is globaler dan jaarprogramma's en hij kan zich voorstellen dat het college op een bepaald moment een beleidsterrein, bijvoorbeeld het beleid voor allochtone vrouwen, in zijn geheel onderzocht wil zien. Daartoe kan dan de opdracht aan dit bureau worden gegeven, waarna dit onderzocht wordt. In die zin vindt spreker ook dat de staten er voldoende bij betrokken worden, want dit zijn zaken die de staten belangrijk vinden, die vervolgens het college opdracht geven om het onderzoeksbureau daarvoor in te schakelen. Voor de staten blijven dus voldoende mogelijkheden over om het beleid op dit terrein te beïnvloeden. De

PvdA kan zich vinden in de voorgestelde variant maar wil dit punt niet bij één productgroep onderbrengen, maar dit wat breder trekken. Dit spreekt op zich aan en er kan dan ook een flinke stap worden gezet in de richting van andere beleidsterreinen.

Het kan ook aan één enkele productgroep worden gekoppeld, maar dit betreft enkel de productgroep waar het bureau aan wordt gehaakt. Het is niet de bedoeling dat het hoofd van die productgroep of de directeur-griffier de aansturing van die mensen doet.

De heer ENGELS merkt op dat in het stuk staat dat er kennelijk geen bezwaar van het college bestaat tegen onderbrenging van het bureau bij de Productgroep Cultuur en Welzijn, terwijl de aansturing wel door het hoofd moet worden gedaan. In die zin vindt spreker het wel prettig dat er bij een andere soort van vormgeving toch wat meer afstandelijkheid moet worden ingebouwd.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat directe sturing van een goed functionerend geheel als onderdeel wordt gezien van de ambtelijke organisatie. Dat hoort een onafhankelijk onderzoeksbureau te zijn. Het is dus aan het onafhankelijk bureau en aan de commissie die daarbij zit om te zorgen dat het bureau onafhankelijk is. Er moet echter ook gewerkt worden en er dient aansturing te zijn, want dat is binnen elke ambtelijke organisatie nodig. De heer Engels heeft dan ook met te veel verwijten gesproken dat er twee varianten voorliggen. Het college heeft niet gekozen voor slechts één variant, want anders had spreker de commissie dit stuk niet eens hoeven te geven. Spreker zou zelf het liefst voor variant B kiezen, maar het college heeft niet gekozen en luistert momenteel naar wat de commissie zegt. Ook richting de varianten A en B trekt het college de juiste conclusie. Weliswaar is het aan het college voorbehouden om dit stuk te maken en aan het voorstel een bepaalde richting te geven. De onafhankelijkheid van het bureau staat voorop en is op allerlei manieren te regelen. Er is in Nederland nog geen bureau geweest dat groene instellingen heeft geëvalueerd en in die zin stelt het college, maar ook de ambtelijke organisatie, zich kwetsbaar op. Onderzoek levert namelijk steeds iets op in de zin dat er iets fout is. Straks blijkt dit onderzoek echter veel meer bedoeld te zijn om het beleid vorm te geven en veel minder om vast te stellen waar allerlei manco's bestaan. Dat kan wel uit onderzoek worden gehaald, maar dat onderzoek gaat er vooral om hoe dit

vertaald moet worden in de vormgeving naar nieuw beleid. Mevrouw Smith noemt een periode van vijf jaar en vraagt of dit voldoende is. Het college gaat ervan uit dat de genoemde vijf jaar voldoende zijn voor het beleidsterrein CWZ. Bij K&C is geen te lokaliseren onderzoek, terwijl voor kunst en cultuur wel onderzoek nodig zal zijn. Het college gaat uit van een bedrag van f 850.000,-- of iets meer. Bij STAMM is dit bedrag bekend maar bij IVOM is dit niet geheel te achterhalen, wat ook geldt voor de interesse bij medewerkers, die bij IVOM op dit moment iets minder is dan bij STAMM. Daar wordt echter aan gewerkt en het IVOM is dan ook in allerlei procedures verwickeld. Deze procedures geven ook een rem op de mogelijkheden, want indien een organisatie in beroep gaat tegen een besluit van de staten, dan wordt het college terughoudend omdat er eerst een uitspraak moet zijn. Als dat niet zou gebeuren, zou er beleid worden geformuleerd dat wellicht gecorrigeerd moet worden en dat is wat lastig. Mevrouw De Vries is dan ook druk doende om het met IVOM zover te krijgen dat de bezwaren van tafel zijn, want anders kan er niet worden gewerkt. Daarop vindt de inzet plaats en spreker denkt dat het college op de goede weg is. Het onderzoeksbureau is uitdrukkelijk bedoeld als onderzoeksfunctie ten behoeve van zaken die behoren tot de publieke functie van de overheid. Het is de bedoeling dat onderzoeken daardoor meer diepgang krijgen en dat er een ander soort onderzoek wordt uitgevoerd. Er moet niet naar STAMM worden gekeken, aangezien het om een bureau gaat dat onafhankelijk is, of om een variatie die is gelieerd aan de provincie zelf. Mevrouw Smith noemt Groningen als voorbeeld. In Groningen wordt ook wel eens een onderzoek geweigerd door de zelfstandige stichting, terwijl de provincie dat onderzoek wel graag uitgevoerd wil zien. Het risico van weigering van een onderzoek bij een zelfstandige stichting bestaat dan ook. De heer Van der Schoot merkt op dat er bij onderzoeken geen belangenverstrengeling en geen propaganda mag plaatsvinden. Spreker is het daarmee eens en kijkt in die zin op dezelfde manier naar onderzoeken. Daarin verschilt hij dan ook niet van mening met de heer Van der Schoot. De opdrachtgever voor onderzoeken is in de visie van het college steeds de provincie. Uiteraard kan de provincie daarmee de samenleving beïnvloeden en in die zin dient het onderzoek dan ook vooral plaats te vinden. Het is niet zo dat een derde partij de opdrachtgever voor een onderzoek kan zijn. Mevrouw Schipper haalt naar zijn mening het vraaggestuurde karakter van het beleid, de doelmatigheid ervan en het omzetten in beleid, te veel uit elkaar. Er is vraag en aanbod, maar de vraag dient te worden gedefinieerd en daaruit wordt het aanbod gedestilleerd. Voor het destilleren van het aanbod is onderzoek nodig, althans het aanbod is datgene wat als beleid wordt aangeboden en waar de provincie vorm aan wil geven. De provincie is op dit moment niet goed in staat om een vraag die er ligt om te zetten in beleid en dit neer te leggen bij een instelling. Vraaggerichtheid en flexibilisering is dus de kreet en voor de vaststelling van de vraag kan het onderzoeksbureau behulpzaam zijn.

Mevrouw SCHIPPER merkt op dat de heer Weggemans een andere interpretatie van het woord aanbod hanteert dan spreekster. Zij gaat ervan uit dat aanbod datgene is wat de provincie uitvoert, terwijl de heer Weggemans zegt dat aanbod het beleid is. Zij gaat ervan uit dat het onderzoek moet bepalen wat voor beleid de provincie maakt en vervolgens komt er een aanbod. Als de heer Weggemans het aanbod zelf ziet als beleid, dan heeft hij gelijk. In haar perceptie zit er wel degelijk verschil tussen beleid en aanbod.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat daar ook geen absolute scheiding tussen kan worden aangebracht. Met betrekking tot de rol van de staten en het college, heeft hij geprobeerd uit te leggen dat het niet de bedoeling is om de staten op welke vervelende manier dan ook te behandelen. De Rekenkamer gaat effectiviteit van het beleid onderzoeken en dat is toch iets anders dan het onderzoeken van de vraaggerichtheid. De Rekenkamer kijkt dan ook vooral naar het beleid dat gevoerd is en niet naar het toekomstig beleid dat nog vormgegeven dient te worden. Gezien de kamermotie van PvdA, VVD en ChristenUnie wordt het echter allemaal weer anders en is de vrijheid om te kiezen tussen controle door de Rekenkamer of door een commissie weer helemaal terug. De hoofddoelstelling van de Tweede Kamer is dat het Rijk voor dergelijke controles niets hoeft te betalen. De motie heeft dan ook tot gevolg dat als de provincie op dit terrein iets onderneemt, de provincie het ook zelf betaalt.

Hoe het met de Rekenkamer zal aflopen, daar durft spreker op dit moment niets over te zeggen. Ten aanzien van de opmerking van mevrouw Westerkamp ten aanzien van de provincie Limburg merkt hij op dat kernmanagement daar tot een ander beleidsterrein behoort en dat het beleid op dit terrein aldaar duidelijk verdergaat dan in de provincie Drenthe. De provincie Drenthe is dan ook nog niet zover en het is de vraag of deze provincie op dat terrein ooit zover zal komen. Mevrouw Kempe kiest duidelijk voor variant A, gezien de onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau. Spreker heeft proberen uit te leggen dat variant A in de uitvoering minstens zoveel complicaties oplevert dan variant B. Gedoe zal er bij beide varianten altijd zijn en daar kan de ene keer beter het hoofd aan worden geboden met een onafhankelijke stichting en in het andere geval met een onafhankelijke commissie. Spreker is daarbij niet geporteerd van het Limburgse model, aangezien daar twee gedeputeerden in de onafhankelijke commissie zitten terwijl daar eigenlijk niemand van de provincie in zou moeten zitten.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw LOOMAN merkt op dat toen zij de provincie Limburg noemde zij niet voor ogen had dat de gedeputeerde plaats zou nemen in de commissie. Spreekster hoort steeds zeggen dat variant B niet onafhankelijk kan zijn. Zij denkt dat onafhankelijkheid niet gegarandeerd wordt doordat het bureau buiten het huis geplaatst is. Het feit dat onafhankelijke bureaus voor de provincies werkten, maakte het niet altijd vanzelfsprekend dat de kwaliteit altijd gegarandeerd werd en dat het bureau ten opzichte van de verschillende opdrachtgevers onafhankelijk was, aangezien die bureaus voor verschillende organisaties werkten. Spreekster ziet het onderzoeksbureau dan ook als een soort van bureau binnen de provincie. Mevrouw Kempe noemde dan ook de huisvesting binnen het provinciehuis en zo ziet spreekster het ook. Het onderzoeksbureau dient dus een organisatie te worden die onafhankelijk en toezichhoudend is en dat wordt geleid door een bestuur. Aan het bureau dienen werkers verbonden te zijn die niet afkomstig zijn uit het provinciale apparaat. Volgens spreekster maakt het dan ook niet uit of het bureau binnen of buiten het provinciehuis is gehuisvest. Gebruikmakend van de overhead van het provinciehuis, kunnen de kosten van een dergelijk bureau ook zoveel mogelijk worden gedrukt. Spreekster stemt derhalve in met de heer Weggemans, hoewel de PvdA variant A ook wel ziet zitten. Tussen A en B bestaat echter een miniem verschil en de ene variant garandeert geen onafhankelijker bureau dan de andere.

De heer ENGELS meent in eerste termijn duidelijk te zijn geweest over hoe hij tegen dit stuk aankijkt en wat zijn voorkeur zou zijn geweest. Hij heeft goed geluisterd naar het antwoord van de heer Weggemans. De kern van het stuk is dat het onderzoeksbureau een eigen rechtspersoon, een eigen bestuur en een eigen huisvesting moet krijgen. In dat geval ontstaat er pas echte onafhankelijkheid. Spreker denkt echter dat er een knip in de gedachtengang van het PvdA-smaldeel in het college is gekomen, omdat de PvdA traditioneel wat meer politieke sturing wenst. Op het moment dat er dus echt een onafhankelijk onderzoeksbureau komt, dan raakt de politiek de sturing kwijt. Het verbaast spreker niets dat de heer Weggemans vervolgens een actie heeft ingezet om het concept bij te stellen.

Dat is ook duidelijk te zien, want dat idee van meer sturing is later in het stuk opgenomen. Dat mag best, maar dan had hij liever gezien dat de PvdA had aangegeven vanwege de grotere mate van sturing voor variant B te willen kiezen. De PvdA heeft dit in het college echter niet gered en de winst van deze ochtend is dat de commissie in meerderheid vaststelt dat indien eenmaal een koers is vastgesteld, daaraan beter kan worden vastgehouden en dat de tijd beter kan worden besteed aan het uitwerken van variant A. Daarom moeten de staten nu snel vergeten dat er ooit een variant B is geweest.

Mevrouw SMITH vindt het jammer dat het voorstel om het onderzoeksbureau bij STAMM onder te brengen, niet serieus wordt genomen. Zij kiest voor een onafhankelijk bureau zonder dat daar ambtenaren in provinciedienst in participeren. Dat bureau dient dan ook niet bij het provinciehuis ondergebracht te worden. Misschien kan het bureau wel worden uitgebreid met andere velden, want een stichting met slechts vijf personeelsleden is wel erg kwetsbaar als zelfstandig bureau. Wellicht kan dit dan ook nog worden uitgebreid met andere werkvelden. Personeel dient wel gewoon aangenomen te worden op basis van de welzijns-CAO.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN kiest voor een onafhankelijk bureau met eigen huisvesting. Zij deelt de analyse van de heer Engels over de sturingsdrang van de PvdA. Zij gaat akkoord met de uitgangspunten en randvoorwaarden die in het stuk worden geformuleerd, alsmede de onderzoeksvelden en de omvang die het bureau moet hebben.

De VOORZITTER merkt op dat dit een commissievergadering is en geen collegevergadering. Wat hier ter sprake komt betreft de mening van de commissieleden die tot de PvdA behoren en niet die van collegeleden die tot dezelfde partij behoren.

De heer VAN DER SCHOOT dankt de heer Weggemans voor zijn beantwoording, waar spreker persoonlijk altijd veel plezier aan beleeft. Dat betekent niet dat spreker niet moet proberen enigszins kritisch te zijn. Het woord "issuehouder" is vanmorgen gevallen, en dat vond spreker op zichzelf wel een aardige term. Mevrouw Schipper stelde de vraag welke gedeputeerde nu feitelijk verantwoordelijk is voor dit geheel. Als er gesproken wordt over de financiële kant van zaken, dan kan spreker zich voorstellen dat de heer Weggemans daar als financieel expert op reageert. Spreker kan zich ook voorstellen dat een gedeputeerde die cultuur in haar portefeuille heeft, ook iets hierover te zeggen heeft. Als dat niet het geval is, dan merkt spreker dat wel. De heer Weggemans heeft de zorg uitgesproken dat stichtingen wel eens eigenwijs blijken te zijn. Dat blijken statenleden soms ook te zijn, en zelfs gedeputeerden kunnen dat,

dus in dat opzicht is er niets mis met eigenwijsheid als daarnaast wordt gepoogd om met de voorhanden zijnde financiële middelen uit te komen. Spreker heeft aangegeven dat het mogelijk zou kunnen zijn om het onafhankelijk bureau zoals genoemd in variant A te zijner tijd een bredere taakstelling te geven of dit door marktwerking toe te eigenen, waarna het bureau geld genereert en er een beter geheel van kan worden gemaakt. In dat opzicht is het zo dat spreker voor variant A kiest. Met betrekking tot het antwoord van de gedeputeerde ten aanzien van de rol van de staten, denkt spreker dat zich dit zal moeten uitkristalliseren. Het zou kunnen zijn dat als het college en de commissie elkaar goed verstaan om ten aanzien van de onderzoeksactiviteiten een goede rol te spelen, er een traject kan worden afgesproken zoals dat er nu uitziet, namelijk een onderzoeksbureau dat de vraag onderzoekt. Op het moment dat die vraag is vastgesteld, kan er beleid worden gemaakt.

De heer WEGGEMANS vraagt wie dan de vraag dient vast te stellen.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat het veld de vraag vast stelt.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat hij bij de discussie over de herijking en evaluatie van het provinciaal welzijnsbeleid in de commissie ad hoc heeft gehoord dat de provincie grip dient te krijgen op en de regie dient te voeren over datgene wat er aan beleid wordt geformuleerd. Als dat inmiddels enkel PvdA-politiek is en meer niet, stelt spreker vast dat de PvdA in dezen vooroploopt. De strekking van de uitkomst van de commissie ad hoc was echter helder. Het gaat namelijk om vraagstelling en de provincie zal zelf moeten definiëren wat er als vraag wordt neergelegd.

De heer VAN DER SCHOOT is het hier niet mee eens. Er kan in het veld spontaan vraag ontstaan. Een marktverkenning is in die zin noodzakelijk om de vraag vast te kunnen stellen. Desalniettemin kan de provincie ook beleid maken om het welzijn van de mensen te bevorderen. Indien het onafhankelijk onderzoeksbureau in het veld een vraag ontdekt en de ambtenaren van de provincie kunnen die vraag zodanig vormgeven dat dit ook tot beleid kan komen dan kan zelfs dat beleid in zijn uitwerking worden gerelateerd aan de uitvoerbaarheid ervan. In die zin is het onderzoeksbureau een belangrijk middel om verantwoord bezig te zijn. Als dan de Contourennota Schaduwen vooruit wel een dergelijke schaduw vooruit werpt, vindt spreker dat een goede zaak.

Mevrouw SCHIPPER merkt op dat een aantal aspecten nog onbeantwoord is gebleven. Allereerst is dat de vraag naar de bestuurlijke verantwoordelijkheid. Op pagina 5 van het stuk staat bovenaan dat het een gevaar is dat een door de provincie gesubsidieerde instelling

oneigenlijke concurrentie aangaat met een privaat onderzoeksbureau. Gesubsidieerde instellingen gaan echter oneigenlijke concurrentie aan met andere instellingen omdat die instellingen ook opdrachten uit de markt aannemen. Vandaar dat zij de opmerking heeft gemaakt over de dubbele moraal. Ten aanzien van haar vraag over de financiële consequenties van variant B, die naar haar gevoel overeenkomt met het tweede scenario in het CAB-rapport, worden er behoorlijke financiële consequenties van deze variant geschetst die eventueel aanpassing van het ambtelijk apparaat met zich mee dienen te brengen. Spreekster heeft het gevoel dat in dit statencommissiestuk die financiële consequenties niet helemaal zijn meegenomen. De taak

van het bureau valt nu uiteen in twee functies, namelijk het onderzoek en de effectmeting. Over het onderzoek is al gesproken en voor haar fractie is dat beleidsbepalend onderzoek. Zij deelt de mening van de heer Van der Schoot daarover.

Er wordt echter ook gesteld dat de effectmeting door datzelfde bureau gedaan zou moeten worden. Is het niet mogelijk om die effectmeting extern te doen, want uiteindelijk is dat ook met het CAB gedaan? Zo worden bijvoorbeeld de groene instellingen extern onderzocht. Waarom is het noodzakelijk om een dergelijke koppeling aan te brengen? Zou het college ook die scheiding aangebracht kunnen hebben? Voor de VVD is het belangrijk dat het bureau een eigen bestuur, een eigen rechtspersoon en een eigen huisvesting krijgt en dat dat wordt gedaan tegen de achtergrond van de schildering die in het CAB-rapport van het welzijnsveld wordt gegeven. Hoewel de onafhankelijkheid van het bureau ook anderszins wel georganiseerd zal zijn, dient deze zoveel mogelijk zichtbaar te worden gemaakt. Een eigen bestuur, eigen rechtspersoon en eigen huisvesting is een manier waarop dat gestalte kan worden gegeven.

Mevrouw WESTERKAMP blijft van mening dat gekozen moet worden voor variant A, het meest onafhankelijke bureau. Is het college voornemens dit onderzoeksbureau ook in te schakelen op andere beleidsterreinen? Op die vraag heeft zij nog geen antwoord gehad. Zij pleit ervoor om nog eens een goede uitwerking te krijgen van variant A, zodat ook duidelijk wordt hoe het college het onderzoeksbureau ziet. Is het de bedoeling dat het onderzoeksbureau uit gaat groeien naar de andere beleidsterreinen en ook de onderzoekstaken op andere beleidsterreinen op zich gaat nemen?

Mevrouw KEMPE is blij met de opmerkingen van de heer Weggemans over de rol van de staten. Het is jammer dat dit in dit stuk zo verwoord is en dat er wat meer nadruk op de rol van de staten had kunnen liggen. Zij blijft erbij dat zij de onafhankelijkheid van het bureau bij variant B een toch wat moeilijk verhaal vindt. Daarom blijft zij voorstander van variant A. Het verbreden van de onderzoeksterreinen, zoals het CDA aangeeft, is voor spreekster ook bespreekbaar. Zij heeft moeite met de vierjarige beleidsperiode. Spreekster had van een ambtenaar begrepen dat dit een wat andere invulling zou krijgen.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat het meest praktisch is voor beleidsbeïnvloeding door de staten, dat een beleidsstuk niet wordt gepresenteerd op het moment dat er net nieuwe staten zijn. Indien zo'n stuk halverwege voor komt te liggen hebben nieuwe staten de kans gekregen zich in te werken. De vierjarige beleidsperiode overlapt dan ook nadrukkelijk niet de gehele statenperiode.

Mevrouw KEMPE hoopt dat dit in de praktijk goed zal uitwerken. Zij neemt aan dat de fractie van de Christen-Unie in de Tweede Kamer goede argumenten had om een motie in te dienen die inhield dat niet noodzakelijkerwijs de Rekenkamer dient te worden ingeschakeld. Voor wat betreft de huisvesting van het bureau in het provinciehuis, merkt zij op dat het haar enkel gaat om de huisvesting. Voor het overige dient het bureau volledig onafhankelijk en los van de provincie te staan. Zij heeft in eerste termijn ook nog een vraag gesteld over de inpasbaarheid van de medewerkers van STAMM en IVOM.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat hij er alle vertrouwen in heeft dat de medewerkers van STAMM en IVOM voor het grootste deel kunnen worden geïntegreerd in het nieuw te vormen bureau. In het onderzoeksbureau is wel enige ambitie neergelegd en indien een medewerker daar niet zo goed in past, dan kan deze beter iets anders gaan doen. Het gaat bij IVOM in ieder geval om een totale opsplitsing en bij IVOM omvatten de taken van een medewerker meer dan het enkel uitvoeren van onderzoeken. Bij IVOM ligt het dus anders dan bij STAMM, waar de nadruk wel op onderzoek ligt. Met STAMM wordt ook goed overleg gevoerd, zodat hij alle vertrouwen heeft dat ook daar de goede oplossing wordt gevonden. Zover is de provincie nog niet, want het gaat er allereerst om welke kant het onderzoeksbureau op gaat. Hij vindt het jammer dat de commissie in meerderheid voor variant A kiest, maar zal een en ander laten uitwerken. Er komt dus een voorstel ten behoeve van de oprichting van een zelfstandige stichting waar de staten minder grip op hebben dan dat het college voorstaat met beleidsonderzoek en onderzoek ten gunste van effectmeting. Spreker zegt dan ook de CDA- en GroenLinks-fractie niet toe dat hij hier meerdere beleidsterreinen van de provincie aan wil koppelen. De provincie heeft namelijk straks overal monitoring nodig om inzicht te verkrijgen en spreker vraagt zich af of het onderzoek daarnaar wel door een bureau moet worden verricht dat buiten de deur is geplaatst.

Vooralsnog begeeft het onderzoeksbureau zich dan ook enkel op de beleidsterreinen sociaal-cultureel werk, zorg en alles wat daar annex aan is. Er komt dus een zelfstandige stichting waar de staten minder grip op hebben. Spreker meent dat dit niet geheel in de juiste verhouding staat met de wens van de staten dat er redelijk veel sturing plaats moet vinden door staten, commissie en politiek. Er komt dus straks een zelfstandige stichting waarop de staten door middel van jaarverslag en begroting nog wel invloed kunnen uitoefenen. Het college zal variant A op een goede wijze vertalen naar een voorstel om tot de oprichting van een zelfstandig onderzoeksbureau te komen.

Mevrouw SMILDE merkt op dat de staten weliswaar geen sturing hebben op dat bureau, maar dat dat toch ook de bedoeling is. De staten geven het bureau de opdracht om onderzoek te verrichten en dat onderzoek dient geheel onafhankelijk plaats te vinden, zodat ook voor het veld de indruk bestaat dat het onderzoek niet wordt aangestuurd door de staten.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat het onderzoek wel onafhankelijk is, maar het gaat erom wat de staten belangrijk vinden. Wat de staten aansturen en waar de staten het over willen hebben is iets wat zij zelf dienen vast te stellen en daartoe wenst spreker niet te biecht te gaan bij een zelfstandige stichting. Voor de vormgeving van beleid waarop de provincie zelf expertise dient te ontwikkelen en op welk terrein monitoring moet plaatsvinden, is het niet noodzakelijk om te rade te gaan bij een onafhankelijk extern bureau. De provincie moet heel veel zelf kunnen doen.

Mevrouw SMILDE merkt op dat mevrouw Schipper net aangaf dat de onafhankelijkheid van het bureau zichtbaar dient te worden gemaakt. Spreekster is dan ook niet zo bang dat de staten het bureau niet aan kunnen sturen, want de staten geven de onderzoeksopdrachten en als op een bepaalde manier de sturing van de staten niet uitkomt, dan wordt dat zichtbaar doordat er vanuit het veld om onafhankelijk onderzoek wordt gevraagd. Als dat laatste de staten onwelgevallig is, zal daar beleid

op moeten worden gezet. Spreekster vindt het geen goed argument dat de staten er dan geen sturing meer aan kunnen geven. Het enige wat de staten wensen is dat het onderzoeksbureau zichtbaar onafhankelijk is. Mevrouw SCHIPPER ondersteunt de interruptie van mevrouw Smilde.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat zo ongeveer in december een statenstuk zal komen voor te liggen waarin variant A nader zal zijn uitgewerkt.

Mevrouw VAN DIJK merkt op dat het verschil in de kosten van een geheel zelfstandig onderzoeksbureau met eigen huisvesting en overhead en een aan de provincie gelieerd onderzoeksbureau slechts f 100.000,-- bedraagt. Dat verschil is dus wel erg klein. Zij vraagt of de gedeputeerde kan garanderen dat de kosten van een geheel zelfstandig, onafhankelijk onderzoeksbureau niet gigantisch gaan stijgen.

De heer WEGGEMANS garandeert slechts een bureau dat bij de start goed werkt. Daaraan zijn kosten verbonden die gerelateerd zijn aan de kwaliteit van het werk van het bureau. Hij legt zich op dit moment nog niet vast op welk bedrag dan ook.

Mevrouw SCHIPPER vraagt of niet te overwegen is het onderzoek en de effectmeting te onderscheiden en de effectmeting door een ander bureau te laten verrichten.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat dit de uitwerking van variant A betreft, waarover hij nu nog niets kan zeggen.

De heer ENGELS vraagt of de effectiviteitsmeting door het bureau ook betrekking kan hebben op de uitvoering van het eigen beleid van de provincie.

De heer WEGGEMANS antwoordt bevestigend.

De VOORZITTER concludeert dat de commissie in meerderheid een genuanceerd advies in de richting van variant A heeft gegeven, maar dat de status van dit stuk een advies was om te komen tot een voorstel dat op een redelijk draagvlak binnen de staten kan rekenen. Zij hoopt dat dit genuanceerde en weloverwogen advies van de commissie zijn weerslag zal vinden in het voorstel van het college, waar de commissie op wacht.

7. Statenstuk 870, Subsidiewijziging Drentse Stichting Zorg, Regionaal Patiënten-/ Consumentenplatform en Federatie van Ouderverenigingen

Mevrouw SCHIPPER merkt op dat het soms tegenvalt en soms meevalt. Het feit dat de taken van de Drentse Stichting Zorg overgaan naar een landelijk centrum voor indicatiestelling gehandicapten en dat de financiering van dit centrum door de rijksoverheid plaatsvindt, heeft voor de provincie Drenthe een financiële meevaller van f 165.000,-- op jaarbasis met zich meegebracht. De VVD-fractie was verrast dat dit geld blijkbaar zonder meer ter beschikking staat aan de sector CWZ. Zij vraagt of dit een gebruikelijke gang van zaken is. Ligt het niet meer voor de hand dat deze middelen terugvloeien naar de algemene middelen, zodat er meer in zijn algemeenheid beschikt kan worden over deze vrijkomende financiële middelen? Uitgaande van het feit dat het geld inderdaad besteed kan worden binnen de

sector CWZ zou spreekster graag van de gedeputeerde vernemen waarom bij de besteding ervan is gekozen voor de voorgestelde doelen. Zijn er ook andere mogelijke doelen overwogen? De VVD-fractie gaat akkoord met het structureel maken van de subsidie aan het Regionaal Patiënten Consumenten Platform (RPCP), zij het dat zij hierbij de vraag stelt hoe het structureel maken van deze bijdrage zich verhoudt tot de financiële middelen die te zijner tijd zullen vrijkomen door het opheffen van het IVOM en de door het RPCP over te nemen taken van het IVOM. Anders gezegd: wordt deze f 80.000,- betrokken bij de herstructureringsoperatie van het IVOM, die zoals afgesproken budgettair neutraal zal dienen te verlopen? De Federatie van Ouderverenigingen kan op een warme steun van de VVD-fractie rekenen. Zij heeft dan ook niet zozeer moeite met de structurele verhoging van het hun toekomende budget, zeker nu de federatie vanwege het verdwijnen van de Drentse Stichting Zorg een takenpakket erbij krijgt. Het moet haar wel van het hart dat zij de argumentatie voor deze budgetverhoging niet sterk onderbouwd vindt. Waarom is niet gewacht met verhoging van het budget totdat hiervoor een degelijk onderbouwde begroting was ingediend? Er was toch afgesproken dat er meer vraaggericht gewerkt zou gaan worden? Daar lijkt deze handelwijze niet op en bovendien speelt hier natuurlijk ook de opheffing van IVOM een rol. Zij gaat akkoord met het reserveren van de resterende f 45.000,-, zij het dat zij hierbij verwijst naar de door haar eerder gemaakte opmerking met betrekking tot het terugsluizen naar de algemene middelen. Hoe mooi het ook is dat er extra geld kan worden toegedeeld aan instanties binnen de sector CWZ, voor haar fractie ligt het meer voor de hand dat het geld naar de algemene middelen zou terugvloeien. Het lijkt er nu op dat de stelling is gehanteerd dat geld dat eens is bestemd voor de zorg, altijd bestemd blijft voor de zorg. Zij zet de nodige vraagtekens bij deze vorm van financieel beleid.

Mevrouw SMITH merkt op dat door het wegvallen van de Drentse Stichting Zorg in verband met de overname van haar taken, er gelden vrijkomen. Het college stelt voor om het subsidiebudget van het RPCP structureel te verhogen met f 80.000,-. Daar gaat spreekster mee akkoord, te meer daar zij in de vorige commissievergadering bij de incidentele budgetverhoging van f 80.000,- al had vermeld dat hier een meer structurele oplossing voor gevonden moest worden. Zij is blij dat die oplossing er nu is. Ook stemt zij in met de structurele verhoging van f 40.000,- voor de Federatie van Ouderverenigingen. Bij adviespunt 3 vraagt zij zich af wat er gebeurt als de beëindiging van de subsidierelatie met het IVOM niet op de gewenste termijn gebeurt, maar later dan in 2003. Het IVOM heeft tenslotte een bezwaarschrift ingediend, zo heeft zij vernomen. Kan dit bedrag nu alvast worden gereserveerd voor beleidswensen?

Mevrouw CEELLEN merkt op dat het feit dat er eensubsidie- en kerntakenwijziging heeft plaatsgevonden bij de Drentse Stichting Zorg en dat daardoor de taken en vragen meer zullen komen te liggen bij het RPCP en de Federatie van Ouderverenigingen, vindt haar fractie een goede zaak. In tegenstelling tot wat de VVD aangeeft is het een logisch vervolg dat de zorgtaken die bij de Drentse Stichting Zorg lagen, bij het RPCP en de Federatie van Ouderverenigingen terecht komen. De Drentse Stichting Zorg zal op termijn alle taken beëindigen. De structurele verhoging van het budget van het RPCP en de Federatie van Ouderverenigingen is nodig teneinde deze organisaties te versterken en te professionalise-

ren. Haar visie op vraaggestuurd beleid kan via deze organisaties versterkt worden. Zij denkt daarbij aan een behoefteonderzoek ten aanzien van zorgvragers, de verbetering van de ervaringsdeskundigheid in deze organisaties en de bevordering van cliëntenparticipatie. De scheidende voorzitter van het RPCP zette in het debat op vrijdag 14 september jl. nog eens uiteen wat de kracht van patiënten en consumenten op regionaal niveau zou moeten betekenen. Het gezamenlijk optrekken van verschillende organisaties is van groot belang. Daarbij komt dat de overheid de vraag om consumenten te adviseren over beleidsontwikkeling in de zorg zo serieus neemt, dat de positie van de cliënt in diverse wetten is opgenomen. Zij gaat daarom akkoord met dit voorstel.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN merkt op dat mevrouw Schipper haar vragen ten aanzien van dit stuk al verwoord heeft.

De heer VAN DER SCHOOT gaat op zichzelf akkoord met het voorliggende stuk, maar heeft een zeker voorbehoud. Spreker vindt het RPCP een zinvolle organisatie, maar de eerlijkheid gebiedt hem te zeggen dat hij thans niet goed kan overzien wat de kracht van die organisatie inhoudt. Hij zou daar graag een beter beeld van willen hebben in de vorm van een analyse van hetgeen het RPCP doet en welke invloed er van het RPCP uitgaat. In het stuk ontbreekt ook de argumentatie waarom het RPCP f 80.000,- extra moet ontvangen. Spreker wil daar meer inzicht in krijgen en dat is alleen mogelijk als er een onderbouwing van het bedrag van f 80.000,- in dit stuk had gestaan. Spreker heeft dan ook onvoldoende inzicht in de kracht en de kwaliteit van het RPCP. Met het voorstel ten aanzien van de Federatie van Ouderverenigingen gaat hij wel akkoord, aangezien hij wel weet wat deze organisatie doet. Met de reservering van het bedrag voor toekomstige wensen op het gebied van CWZ gaat hij ook akkoord. Hij stemt dus in met het voorstel, maar een gedeeltelijke ombuiging van het subsidiebudget gedooft hij slechts aangezien de vraag naar de taken van het RPCP nog niet is beantwoord.

Mevrouw SMILDE merkt op dat er bij de Drentse Stichting Zorg sprake is van overige taken. Deze worden niet nader ingevuld en bovendien wordt niet aangegeven of die taken in de lucht blijven hangen of ergens anders ondergebracht kunnen worden. Voor het overige gaat zij akkoord met dit stuk.

Mevrouw KEMPE gaat akkoord met het voorstel maar heeft wel dezelfde vraag als mevrouw Schipper, namelijk of het geld van de Drentse Stichting Zorg niet had moeten terugvloeien in de algemene middelen.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat daar waar in het stuk wordt gesproken over de overgang van taken naar het LCIG, daarmee niet de regiovisie-activiteiten worden bedoeld. De zaken die bedoeld worden met de term overige taken zijn met name de regiovisiefunctie en de vraagbaakfunctie, zoals deze bijvoorbeeld nu bij de Federatie van Ouderverenigingen komen te liggen. Mevrouw Schipper, mevrouw Nieuwenhuizen en mevrouw Kempe hebben gevraagd waarom de middelen van de Drentse Stichting Zorg niet terugvloeien in de algemene middelen. Als er normaal gesproken geld vrijkomt door opheffing of overheveling van bepaalde taken, dient dit geld naar de algemene middelen terug te vloeien en vervolgens een nieuwe besteding te krijgen.

De provincie heeft echter een bestuursprogramma, waarin staat dat er een herverdeling en herijking plaatsvindt binnen het welzijnsbeleid met gelijkblijvende budgetten. De redenering die mevrouw Schipper erop na houdt is echter ook zuiver, dus dient het in een statenstuk aan de staten te worden voorgelegd indien wordt voorgesteld om vrijkomende gelden niet terug te laten vloeien in de algemene middelen maar deze gewoon weer binnen het beleidsveld van CWZ te besteden. Waarom moet dit vrijkomende budget dan aan het RPCP worden besteed? De vorige keer is dit onderwerp al in behandeling geweest in deze commissie. Het overhevelen van het geld naar het RPCP is niets meer of minder dan datgene wat er de vorige keer is besproken over het budget voor het RPCP. Daarbij is afgesproken dat het RPCP f 80.000,-- incidenteel zou krijgen voor met name de personeelskosten en harmonisering van de CAO. De vorige keer is al gezegd dat het prachtig is dat dit incidenteel vorm is gegeven, maar dat het ook structureel zou moeten worden geregeld. Toen heeft spreekster al aangegeven dat het incidentele bedrag bij de Drentse Stichting Zorg vandaan kwam. Het voorstel dat voorziet in een structurele bijdrage van f 80.000,-- ligt nu voor. De argumenten daarvoor stonden dus al in het vorige stuk en het voorliggende stuk is een continuering daarvan, waarbij aan een subsidiëring van f 80.000,-- per jaar structureel vorm wordt gegeven.

Het incidentele bedrag van f 80.000,-- gold overigens voor dit jaar, terwijl het onderliggende stuk de jaren daarna regelt. Met dit voorstel wordt dus structureel iets vormgegeven dat de staten voor het afgelopen jaar op incidentele basis al hebben geregeld. Iemand heeft gevraagd of dit een relatie heeft met datgene wat er met het IVOM gebeurt. Spreekster antwoordt hierop ontkennend, want dat traject staat hier los van. Dat traject loopt nu ook nog. De heer Van der Schoot merkt op niet goed te weten wat er gebeurt binnen het RPCP. Spreekster vindt dat iedere fractie daarin een eigen verantwoordelijkheid heeft, maar omdat er in Schaduwen vooruit is gezegd dat patiënten- en consumentenbeleid versterking behoeft en er daarnaast nog eens het IVOM-traject bestaat waarvan ook al is besloten om een aantal taken over te hevelen naar het RPCP, kan in de loop van het volgend voorjaar, of de volgende zomer, de commissie een nota patiënten- en consumentenbeleid tegemoet zien. Daarin kan ook worden aangegeven welke taken wij vinden dat een RPCP zou moeten doen en de taken waarvan landelijk wordt verwacht dat het RPCP deze zou moeten doen. Op basis daarvan kan het college een goed inzicht krijgen en ook discussiëren over de vraag of het RPCP genoeg doet, of wellicht nog iets meer zou kunnen opstarten. Het bedrag ten behoeve van de Federatie van Ouderverenigingen is gebaseerd op het werkplan van 2001. In dat plan heeft de Federatie van Ouderverenigingen aangegeven wat zij als taken zou moeten uitvoeren als zij alles goed doen en wat zij met het budget dat zij hadden van de provincie en van het Rijk konden uitvoeren. Dan blijft er een aantal taken liggen die nu ook bij de Drentse Stichting Zorg zijn weggehaald en die in het niets verdwijnen en wegvallen. Aan de hand daarvan heeft het college berekend welk bedrag er ongeveer nodig is om te zorgen dat de taken op die manier uitgevoerd worden. Dat laatste betreft het bedrag van f 40.000,-- zoals dat hier staat, waarbij nadrukkelijk wordt vermeld dat de afrekening op enig moment plaatsvindt op basis van de activiteiten die zijn uitgevoerd. Het is dus geen slag in de lucht, maar nadrukkelijk wel gebaseerd op de taken die bij de Drentse Stichting Zorg weggaan en welke op de schouders van de Federatie van Ouderverenigingen terechtkomen, alsmede in welke bedragen dat dient te worden uitg e-

drukt. Dat bedrag is vastgesteld op f 40.000,--. De reservering van het bedrag van f 45.000,-- die aan het einde van het stuk staat vermeld is mogelijk, ook in relatie met bezwaarschriften van het IVOM. Er zal natuurlijk nog een aantal zaken aan de orde komen, maar dat is een kwestie van uitwerking waarbij in goed overleg met het IVOM wordt gekeken hoe dat het beste zal gaan. Als er bezwaarschriften zijn die op enig moment verandering brengen in de situatie, dan zijn de commissieleden de eersten die dat zullen vernemen. Immers, de staten hebben het besluit genomen en deze zullen dan ook in kennis gesteld moeten worden van de bezwaren die tegen dat besluit zijn gemaakt.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw CEELEN merkt op dat zij op papier een tweetal inleidingen heeft staan die zijn uitgesproken tijdens het werkbezoek van deze commissie aan het RPCP. In die inleidingen wordt gesproken over de taken van het RPCP. Zij is bereid daartoe een kopie van deze verslagen voor de heer Van der Schoot te maken, aangezien hij niet aanwezig kon zijn bij dat werkbezoek.

De heer VAN DER SCHOOT dankt mevrouw Ceelen voor dit aanbod. Hij kan nog niet overzien wat het RPCP feitelijk doet en waar het voor staat. Hij heeft geconstateerd dat de gedeputeerde daarop heeft gereageerd door aan te geven dat er een nota met betrekking tot het RPCP zal verschijnen. Daaruit blijkt dat hij in zijn persoonlijke beleving van onwetendheid van de taken van het RPCP kennelijk niet alleen staat.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat bij elke regiovisie het RPCP nadrukkelijk betrokken is om juist bij de totstandkoming van het beleid de stem van de zorgvragers te doen horen. Tevens veronderstelt zij dat ieder commissielid weet dat het RPCP, daar waar het onder meer gaat om het zorgkantoor, het wegwerken van de wachtlijsten en het klachtenbureau een geheel eigen rol en taak heeft.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat dat nog niet wegneemt dat hem een helder beeld van de taken van het RPCP ontbreekt. Hij vraagt wat hij voor beleid van het RPCP kan verwachten.

De VOORZITTER concludeert dat alle vragen van de commissie naar behoren door de gedeputeerde zijn beantwoord. Aangezien alle fracties instemmen met het voorliggende statenstuk, wordt de status van dit stuk omgezet naar een A-stuk waarover geen discussie in de staten meer hoeft plaats te vinden.

8. Statencommissiestuk van 23 augustus 2001, kenmerk 32/6.1/2001006287, Projecten Inclusion 2000 en Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's

Mevrouw KEMPE stemt van harte in met beide projecten. Het project Inclusion 2000 zou eigenlijk geen project behoren te zijn, maar gewoon thuishoren in het reguliere aanbod. Het is jammer dat dat niet het geval is. Het is heel goed dat jongeren en jongvolwassenen met een psychiatrische handicap of sociaal-emotionele problematiek deze extra begeleiding ontvangen. Te lezen is dat er afstemming zal worden gezocht met de regionale loketten voor arbeidsgehandicapten en onder het kopje beoogde resultaten wordt vermeld dat de resultaten worden doorgesluisd naar het

Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Dat is wat vaag allemaal. Het is natuurlijk van essentieel belang voor dit project dat, wil dit project slagen, het traject opleidingen en arbeidstoeliding vloeiend in elkaar overlopen. Is die garantie er ook echt? Over hoeveel jongeren gaat het in dit project en hoeveel worden er bereikt? Het lijkt erop alsof dit project uniek is in Nederland. De resultaten zullen breed worden verspreid. Als het project slaagt dan zou het een goede zaak zijn als het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) geld beschikbaar gaat stellen voor de begeleiding van deze leerlingen. Misschien is het iets om eens in Interprovinciaal Overleg (IPO)-verband aan de orde te stellen? Het project Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's lijkt haar, zeker na wat zij veertien dagen geleden over het werken onder de AMA's heeft gehoord bij het werkbezoek aan jeugdzorg, een heel goed initiatief waar zij van harte mee instemt. Zij las dat het project al is gestart. Klopt dat?

Mevrouw SMILDE merkt op geheel achter het project Inclusion 2000 te staan, gezien het innovatieve karakter van het project. Ook als het niet geheel binnen het provinciaal beleid past is het innovatieve karakter van een project een steuntje in de rug om dergelijke projecten vanuit de provincie een goede start te geven. Zij heeft zich wel verbaasd afgevraagd waarom het Ministerie van OCenW wel geld beschikbaar stelt voor extra leerlingenbegeleiding van lichamelijk gehandicapten en niet voor leerlingen met een psychische problematiek. Zij vindt dat daarvoor nog eens de kanalen moeten worden aangeboord teneinde dat ook geregeld te krijgen. Over het project Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's merkt zij op dat de provincie nauwelijks iets te maken heeft met de opvang voor asielzoekers. Dat vindt de provincie soms wel wat frustrerend en zij denkt dat dit project uitstekend past in de regiefunctie van de provincie, teneinde een aantal instanties bij elkaar te brengen. Zij heeft tot groot genoegen geconstateerd dat ook het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) aan dit project bijdraagt. Aangezien dit in wezen een taak is die op het niveau van het Rijk thuishoort, wordt het COA wel erg bediend met zo'n royale financiering vanuit de provincie.

De heer BOMHOF constateert dat dit een commissiestuk is met daarin twee voorstellen. Deze voorstellen hebben met elkaar gemeen dat zij iets met welzijn te maken hebben en met rijksoverheden die niet of te weinig meebetalen aan taken waarvoor zij wel (mede)verantwoordelijk zijn. Het eerste project Inclusion 2000 voor het begeleidend leren van jongeren met een psychiatische achtergrond vindt hij een prima initiatief. De beroepsopleiding kan worden afgerond en de kansen op de arbeidsmarkt van deze jongeren nemen toe. Denkend aan die arbeidsmarkt kwam bij spreker de vraag op waarom er geen beroep is gedaan op de gelden in het kader van het Kompas voor het Noorden en waarom dit uit de welzijns- en zorgsubsidiereregelingen is gefinancierd. Kijkend naar het provinciaal beleid zijn er voldoende aanknopingspunten om mee te betalen aan dit project. Er ligt bovendien een goed projectplan en er zijn diverse deskundige instellingen die bij de uitvoering zijn betrokken. Al met al biedt dat voldoende vertrouwen in een adequate aanpak, dus de VVD-fractie is voorstander van het project Inclusion 2000. Hoewel Drenthe aanzienlijk minder betaalt dan Friesland en Groningen, is het project ook direct van de baan als Drenthe niet mee zou doen en dat is een extra reden om dit door te laten gaan. Om hoeveel jongeren gaat het hier eigenlijk, want dat wordt niet duidelijk uit het stuk? Wordt de tus-

sentijdse evaluatie van het project na een jaar aan de staten voorgelegd?

Het project Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's vindt hij ook een prima project. Er zijn duidelijk knelpunten bij de opvang van AMA's. De VVD-fractie vindt dat deze knelpunten moeten worden opgelost. Het project doet dat op twee manieren en kent daartoe een ontwikkelings- en een uitvoeringstraject. Het blijkt intussen dat het project al begonnen is in mei 2001. Dat is wat vreemd, want er is weliswaar een principebeslissing van het college en de staten worden geraadpleegd over een bedrag van meer dan f 50.000,-, maar ondertussen is het project al wel gestart. Dat kon hij ook reeds opmaken uit het projectvoorstel dat is bijgevoegd. Doordat het project reeds is gestart is het welhaast onmogelijk het project eventueel negatief te gaan beoordelen. Spreker heeft ook wat moeite met de toetsing van het project, want kijkend naar het provinciaal welzijnsbeleid gaat het om een stuk beleid dat nog vorm moet krijgen in het nieuwe Actieprogramma jeugdzorg 2002. In het huidige welzijnsbeleid komt dit specifieke aandachtspunt niet duidelijk naar voren. Het past echter wel in de subsidieregeling en daarom wordt er een bedrag verstrekt. Als er anderszids wordt gekeken naar hoe ruim deze criteria zijn voor toepassing van de subsidieregeling, zouden daar veel meer gevallen onder kunnen worden gebracht. Voor de VVD-fractie is van belang om eigenlijk eerst een stuk specifiek beleid te ontwikkelen en niet om bij het ontbreken daarvan te zeggen dat het in de subsidieregeling kan passen en vervolgens over te gaan tot uitkering van een zeker bedrag. Een volgende kanttekening bij het voorstel is de zeer globale begroting die maar uit drie regels bestaat. Het valt niet op te maken uit het stuk om welke deelactiviteiten het gaat en of de provincie meebetaalt aan het ontwikkelingstraject of ook aan het uitvoeringstraject. Informerend bij de achterban blijkt dat de provincie ook het uitvoeringstraject meefinanciert. Is dat nu wel de bedoeling? Uit het voorstel blijkt dat het COA de rol van opdrachtgever en financier in zich verenigt en de resultaten van het project gaat gebruiken voor andere initiatieven in den lande. Het COA is ook hoofdverantwoordelijke en het zou dan ook logisch zijn geweest als het COA een groter bedrag dan de genoemde 50% voor zijn rekening zou nemen. De provincie legt er f 100.000,- bij en indirect nog eens f 75.000,- vanuit STAMM. Opgeteld komt hij op een bedrag van f 400.000,-, waarvan f 175.000,- aan provinciaal geld. Waarom ziet STAMM reden om het budget van 1999, een bedrag van f 75.000,- te geven? Dat zou naar zijn mening alleen kunnen indien er een aanknopingspunt zou zijn met het provinciaal welzijnsbeleid. Komt dat nu straks pas bij vaststelling van het Actieprogramma jeugdzorg 2002? Op welke titel doet STAMM deze uitgave van f 75.000,-? Het is een prima project waarbij hij wel bezwaren heeft tegen de procedure, nu het project al is gestart. Er zijn ook nog wat kanttekeningen met betrekking tot de inhoud van het projectvoorstel. Desondanks acht hij het voorstel dusdanig noodzakelijk en urgent dat hij instemt met deze aanpak.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat de eerste vraag die bij hem opkwam naar aanleiding van dit statencommissiestuk was of dit stuk nu over rijkstaken gaat of over een taak van de provincie. Dit klemt te meer nu de financiële onderbouwing van de voorstellen ontbreekt. Desalniettemin is het een sympathiek en betrokken stuk omdat het gedragen wordt door brede samenwerking en de bereidheid tot medefinanciering. Met betrekking tot de AMA's is de vraag of zij mogen blijven of dat zij weer weg moeten, met andere woorden wordt er tijd, zorg en begeleiding gegeven aan een groep die

geheel of gedeeltelijk weer wordt uitgewezen? Dat is op zichzelf al een triest gegeven. Het valt op dat Friesland en Groningen hun bijdragen maximaliseren, terwijl dat voor Drenthe nogal onduidelijk is. De derde kanttekening is dat een project dat feitelijk nog ontwikkeld moet worden, op voorhand al voldoet aan de criteria van de subsidieregeling. Dat vindt spreker altijd erg knap. Hoe ziet het college dit met betrekking tot de meetbaarheid en de voortgangscontrole? De vierde kanttekening is dat de centrale doelstellingen zoals deze op pagina 2 worden verwoord, door elkaar heen gegooid worden. Participatie en zelfredzaamheid betreffen met name de cliënt, terwijl kwaliteit, integrale hulpverlening, zorg op maat en preventie het instituut betreffen. Ten vijfde merkt spreker op dat de keuzes van het Ministerie van OCenW ondoorgrondelijk zijn. Er wordt wel geld uitgetrokken voor de lichamelijk gehandicapten maar niet voor geestelijk gehandicapten. Dat is een vorm van rechtsongelijkheid, terwijl het woord discriminatie zelfs zou kunnen worden gebruikt. Het is oppassen met datzelfde Ministerie van OCenW dat wel geld geeft, maar de volle klus en de financiële gevolgen daarvan handig afschuift naar een lageregelegen overheid. Er wordt gesproken over een gewenste structurele samenwerking, met andere woorden het bedrag van f 200.000,-- wordt een structureel bedrag. Immers, als er gesproken wordt over een gewenste structurele samenwerking kan de provincie niet stellen dat dit eenmalig met f 200.000,-- is afgedekt. Is het college het daar mee eens of blijft het toch een eenmalige bijdrage? Opzet en werkwijze moeten nog worden ontwikkeld. Als dat zo is zou een tussentijdse rapportage niet verkeerd zijn. Kortom, hij heeft sympathie voor dit voorstel, maar vraagt wel om een heldere afbakening met rijkstaken en COA-taken, want anders lijkt het alsof het COA "centen op afroep" betekent.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN merkt op dat Inclusion 2000 een heel duidelijk project is. Het gaat om jongeren met psychiatrische problemen en die krijgen begeleiding door opleiding ten behoeve van toetreding tot de arbeidsmarkt. Het heeft een innovatief karakter en er komt een verantwoording door middel van een eindrapportage. Het tweede project komt op spreekster veel diffuser over en heeft een veel minder concrete doelstelling. Met name gaat het om inzicht te krijgen in de problematiek voor hulpverleners en instellingen die met de AMA's te maken hebben. Het gaat om het afstemmen van instellingen op elkaar. Zij krijgt de indruk dat er dan vooral weer overheadkosten worden gesubsidieerd. Spreekster kan zich niet voorstellen dat de instellingen die met AMA's te maken hebben niet weten wat de concrete vragen zijn die de AMA's hebben. Kan er geen projectgroep geformeerd worden die heel concreet een doelstelling heeft in de richting van wat de AMA's vragen? Dat is wat spreekster mist in het tweede project en dan is zij bang dat er geld gegeven wordt aan overleg van instanties die met AMA's te maken hebben. Het tweede project vindt zij derhalve nog niet zo goed uitgewerkt.

Mevrouw SMITH stemt in met de subsidieaanvraag voor Inclusion 2000. De doelstelling van dit project, namelijk om onderwijsdeelnemers met een psychische of psychiatrische beperking met succes te laten deelnemen aan het beroepsonderwijs en daarmee de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten, vindt zij uitstekend. Zo wordt wel een goede poging gedaan om te voorkomen dat deze cliënten langdurig in de zorg terechtkomen. Er zijn geen harde cijfers van deelname aanwezig, terwijl dit toch in de toekomst wel haalbaar moet kunnen zijn. De noordelijke samenwerking op dit gebied juicht zij alleen

maar toe. De eindrapportage daarvan ziet zij met belangstelling tegemoet.

Het project Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's vindt zij ook een goed initiatief, maar het is een pilotproject van twee jaar. Als dit project op het platteland en in de plattelandsteden eerst wordt ingevoerd, waarna het praktisch in geheel Drenthe wordt ingevoerd, moeten daar wel de financiële middelen voor worden gevonden. Is daar inmiddels al overleg over?

Mevrouw VAN DIJK merkt op dat met betrekking tot het project Inclusion 2000 al haar vragen wel zo'n beetje zijn gesteld. Ten aanzien van het project Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's merkt zij op dat zo'n 80 procent van de AMA's slechts een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd heeft tot aan hun achttiende verjaardag. Hierna eindigt het rechtmatig verblijf in Nederland en daarmee het recht op opvang en voorzieningen. De op dat moment afgewezen en uitgeprocedeerde vreemdeling wordt dan door de Nederlandse overheid teruggezonden naar het land van herkomst. Als het dan gaat om projecten waarbij integratie een rol speelt, is het verstandig om goed na te gaan vanuit welke motieven en voor welke groepen de provincie integratie bevorderende activiteiten wil ontplooiën. Het is erg belangrijk om zicht te krijgen welke dienstverlening er aan welke groep wordt aangeboden. Zorgen baart de opmerking dat er voor AMA's die achttien jaar worden geen vervolgaanbod bestaat. Zodra een AMA immers achttien wordt, is deze geen AMA meer. Hij of zij is immers niet meer minderjarig en in meer dan de helft van de gevallen ook geen asielzoeker meer, maar slechts een vreemdeling die niet langer rechtmatig in Nederland verblijft. Hoe en in welke mate wordt dit project getoetst aan de vreemdelingrechtelijke status en de toekomst van de betrokken AMA's? Op welke wijze wordt rekening gehouden met de Terugkeernotitie van de staatssecretaris van justitie, zoals deze door de Tweede Kamer is vastgesteld en waarin het terugkeerbeleid van uitgeprocedeerde asielzoekers wordt uiteengezet? Beweegt dit project zich binnen de doelstellingen en de grenzen van de Vreemdelingenwet 2000 en is hierover ook contact geweest met de Directie Vreemdelingenbeleid van het Ministerie van Justitie?

Mevrouw CEELLEN merkt op dat dit commissiestuk twee verschillende aanvragen bevat ten behoeve van doelgroepen jongvolwassenen. Het project Inclusion 2000 moet kansen hebben, zo vindt haar fractie. Het geeft uitvoering aan de doelstellingen van de Regiovisie geestelijke gezondheidszorg en het bestuursprogramma. Het eerste project Inclusion 2000, waaruit blijkt dat de doelgroep zo'n 6 tot 8 procent van alle onderwijsdeelnemers in Drenthe behelst en het feit dat het reguliere onderwijs de specifieke expertise voor de doelgroep niet altijd in huis heeft, lijkt haar een goed project waarin specifieke begeleiding en consultatie een extra stimulans kunnen zijn om deze mensen een volwaardige plaats in de samenleving te geven. Bij het tweede project met betrekking tot de Ketenverantwoordelijkheid opvang AMA's stelde haar fractie zich eerst de vraag of dit een provinciale taak is. Na nadere informatie gewonnen te hebben bij enkele organisatoren van dit project bleek dat het gaat om een additioneel project, een pilot die later geïmplementeerd zou kunnen worden in de provincie. Vanwege de doelstellingen om de knelpunten zoals omschreven in de nota op te lossen en helderheid en duidelijkheid te krijgen voor deze doelgroep, teneinde een goed plan van aanpak te krijgen, heeft haar fractie gemeend dit project ten volle te moeten ondersteunen. Als laatste heeft spreekster een artikel in het blad van Terre des Hommes gelezen dat naar

aanleiding van de Terugkeernotitie van het Ministerie van Justitie het omschreven probleem erg groot is in Nederland. Daarbij speelt ook dat deze AMA's toch al uit hun vertrouwde omgeving en hun eigen gezinnen zijn weggerukt en met behulp van ronselaars die hier veel geld aan verdienen naar Nederland zijn gesmokkeld. Ook met dit gegeven dient rekening gehouden te worden als zo'n pilotproject van start gaat. Er dient dus wel duidelijk te zijn waar de desbetreffende doelgroep van AMA's aan toe is. De PvdA-fractie is van mening dat deze groep nu eenmaal in Nederland is en bij Jeugdzorg Drenthe heeft zij nog weer eens gehoord hoe ernstig de problematiek van deze groep is. Daarom ondersteunt zij dit project geheel.

Mevrouw DE VRIES merkt op dat het gaat om twee projecten. Het project Inclusion 2000 voorziet in een lacune die er op dit moment in de regelgeving is. Dat betekent dat de provincie hier inspringt en er inderdaad iets van de grond komt wat wellicht anders niet gebeurd zou zijn. Spreekster vindt het heel vervelend dat het Rijk dan wel van zins is om voor verstandelijk gehandicapten middelen beschikbaar te stellen, maar dat dit wordt gezien als iets dat niet van structurele aard is. Spreekster vindt de discussie daarover van een hoog abstract gehalte. Als het gaat om jongeren met een psychische handicap, kan dat van tijdelijke aard zijn en daarom stelt het Rijk kennelijk geen structurele bijdrage ter beschikking. Dat betekent dat de provincie wel vindt dat hier iets aan gebeuren moet. Bij de opvang van AMA's is niet alleen bepalend wat de subsidieregels zijn bij de provinciale fondsen. Er zijn namelijk meestal meer aanvragen dan dat er door middel van fondsen kan worden gehonoreerd. Natuurlijk is daarbij bepalend wat de provincie daarbij aan beleid heeft vastgesteld en wat de provincie graag wil. Indien de heer Bomhof zegt dat er in het komende Actieprogramma jeugdzorg daar misschien aandacht aan besteed gaat worden, wijst spreekster op het vorige Actieprogramma jeugdzorg, waarin ook gesproken is over het feit dat iets gedaan moet worden aan de interculturalisatie en dat daarmee een groep aan de gang gaat die kan vaststellen hoe dat op een goede manier dient te gebeuren. Het project Ketenvaardigheid opvang AMA's is daar een van de uitkomsten van, die ook weer terugkeert in het nieuwe Actieprogramma jeugdzorg. Dit is dus geen project dat zomaar even bedacht is, maar sluit nadrukkelijk aan bij het provinciaal beleid. Ook in de Contourennota Schaduwen vooruit is interculturalisatie met name bij jongeren als heel belangrijk item aangemerkt.

De heer BOMHOF merkt op dat het dan wenselijk zou zijn geweest om dit in de beleidsbrief wat beter aan te geven. Spreker heeft gereageerd op de eigen bewoordingen in de beleidsbrief bij de toetsing, waar wordt gesproken dat dit project past in het concept-Actieprogramma jeugdzorg 2002.

Mevrouw DE VRIES verwacht ook dat de staten weten waar zij voor staan en dat betekent dat daarop ook beleid naar de toekomst toe kan worden gebaseerd.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat de commissie staat voor het feit dat een stuk inhoudelijk en met kracht van argumenten dient te worden beoordeeld. Daar dient de gedeputeerde de commissie wel de ruimte voor te geven.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat zij zojuist de redenen heeft gegeven waarbinnen het college beoordeelt of dit project aan de commissie dient te worden voorgelegd. De twee redenen zijn dat het project is gebaseerd op

het beleid zoals dat ruwweg in de Contourennota Schaduwen vooruit staat, alsmede op het vorige Actieprogramma jeugdzorg. Het gaat dus niet om een project dat alleen maar gehonoreerd wordt omdat het toevallig binnen de subsidiecriteria van een fonds past. In het Actieprogramma jeugdzorg 2002, dat binnenkort aan de commissie wordt voorgelegd, is de concretisering van dit project terug te vinden. Spreekster weet niet precies hoeveel jongeren er bij het project Inclusion 2000 zijn betrokken, aangezien de groep heel groot is. Er zullen wel 30 onderwijzers speciaal ten behoeve van deze problematiek worden opgeleid en getraind. Het project Ketenvaardigheid opvang AMA's is al gestart. Dat betekent dat de start voor rekening en risico komt van degenen die dat gedaan heeft. Uit het project komt naar voren dat er uit meerdere bronnen gefinancierd wordt en dat zal gemaakt hebben dat degene die met de uitvoering van het project belast is geconcludeerd heeft dat er voldoende basis was om alvast van start te gaan. Indien de provincie bepaalt om hier toch niet aan mee te doen is het risico voor rekening van diegenen die al begonnen zijn met het project. Voor wat betreft de verdeling van de kosten, heeft de heer Bomhof opgemerkt dat het COA toch zeker wel meer dan de helft van de kosten van het project Ketenvaardigheid opvang AMA's voor zijn rekening kan nemen. Volgens spreekster draagt het COA de helft van de kosten van het project bij. Zij is het er niet mee eens dat de provincie te gemakkelijk met het geld voor de opvang van AMA's over de brug is gekomen. Immers, de provincie neemt hiermee haar rol als regisseur op zich van al die aparte dingen die gebeuren ten behoeve van AMA's door bijvoorbeeld de stichting De Opbouw, de gemeenten en Jeugdzorg Drenthe. Met dit project wordt ervoor gezorgd dat al die dingen aan elkaar geknoopt worden. De provincie kan hierin een rol hebben en het betreft een project dat naar de toekomst toe een voordeel is voor die mensen die in de provincie Drenthe als AMA te gast zijn. Dat betekent niet dat de provincie Drenthe te veel doet. In een vorige commissievergadering is met name gezegd dat het COA hier ook een rol in heeft en die rol heeft het COA nu nadrukkelijk gekregen doordat het COA de helft van het bedrag bijdraagt aan wat het project op zich nodig heeft. De heer Van der Schoot vindt dat de financiële onderbouwing onder dit stuk ontbreekt. In de leeskamer liggen de subsidieverzoeken echter ter inzage en dit bevat ook de financiële onderbouwing.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat relevante argumenten met betrekking tot de financiering van een project in het stuk zelf thuishoren en horen niet alleen ter inzage te liggen in de leeskamer. Spreker merkt op dat het niet zo kan zijn dat in de subsidieaanvraag de feitelijke onderbouwing staat van datgene wat de provincie aan beleid maakt. Het lijkt net alsof de provincie gisteren is opgericht.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat er in de commissie ook wel eens een discussie heeft gewoed over hoe lang statenstukken zouden moeten zijn. Alle relevante informatie staat in het voorliggende statencommissiestuk. Als het gaat over de detailinformatie met betrekking tot waaruit bedragen zijn opgebouwd, dan staan deze in het subsidieverzoek, dat in de leeskamer ter inzage ligt. Als deze commissie in zijn geheel vaststelt dat dergelijke stukken niet in de leeskamer moeten liggen, maar aan ieder commissielid dienen te worden toegestuurd, dan kan daarvoor worden gezorgd.

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat iemand om subsidie kan verzoeken en daarmee een

begroting kan indienen van hoe hij of zij de subsidie denkt te gaan besteden. Op het moment dat de staten beleid gaan maken, behoort dat beleid financieel te worden onderbouwd. Dat is iets anders dan de partij die subsidie aanvraagt en dit onderbouwt met een begroting.

Mevrouw DE VRIES merkt op dat zij het kennelijk niet met de heer Van der Schoot eens kan worden over de mate van financiële onderbouwing van dit voorstel. De heer Van der Schoot vindt het project onvoldoende onderbouwd en spreekster vindt dat het voldoende financieel wordt onderbouwd. Met betrekking tot de tussentijdse evaluatie waar sommige commissieleden naar vragen, merkt zij op dat daarover ook in dit stuk wordt gesproken. Monitoring en evaluatie vinden plaats via een interimrapportage en een verslag aan de staten.

Friesland en Groningen hebben hun bijdrage aan het project gemaximaliseerd en Drenthe doet het wat voorzigtiger aan. Kijkend naar het bedrag dat is uitgetrokken voor Inclusion 2000, te weten zo'n f 82.000.--, dan kan gezegd worden dat dit bedrag gemaximaliseerd is, want dat is het bedrag dat het college u heeft gevraagd beschikbaar te stellen. Spreekster denkt dat de toetsing aan rijksregels van het project met betrekking tot de opvang van AMA's, is gewaarborgd doordat het COA en de stichting De Opbouw bij dit project zijn betrokken. De stichting De Opbouw is met name een landelijke instelling die verantwoordelijk is voor de AMA's. Deze stichting is door het Ministerie van Justitie in het leven geroepen om de zorg voor AMA's vorm te geven en dat het Rijk daarvoor verantwoordelijk is. De stichting De Opbouw bewaakt dus ook de mate waarin dergelijke projecten stroken met hetgeen in rijksregelgeving is neergelegd. Daar hoeft de provincie zich dus niet mee bezig te houden. Mevrouw Smith heeft gevraagd of het project ten behoeve van de opvang van AMA's op enig moment structureel zal worden gemaakt. Spreekster denkt dat dit nu niet aan de orde is. Als de provincie op enig moment vindt dat daar een vervolg aan gegeven moet worden, dan zal de provincie bij de staten terugkomen. Dat kan zijn in het Actieprogramma jeugdzorg, maar ook in een apart voorstel om de middelen voor dit project blijvend te putten uit een bepaald fonds. Op dit moment beperkt het zich dus nog tot dit project en spreekster is nog niet zover om dit in een meer structurele vorm te gieten.

TWEEDE TERMIJN

De heer BOMHOF merkt op gevraagd te hebben naar de middelen uit het Kompas van het Noorden.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat indien dit voorstel in het Kompas voor het Noorden had gepast, dit zeker was gebeurd. Sommige maatregelen die wel in het Kompas voor het Noorden passen zijn niet gevuld met geld. Dit project kon het college daar dus niet kwijt, want anders was dat wel gebeurd.

De heer BOMHOF merkt op dat bij beide projecten na een jaar een tussentijdse evaluatie plaats zal vinden. Hij vraagt of de tussentijdse evaluaties beide ter behandeling in de staten komen voor te liggen. Spreker heeft de begroting behorend bij de projecten, die ter inzage lag in de leeskamer, wel gezien en heeft deze geko-pieerd. De inzichtelijkheid van de begroting beperkt zich tot slechts drie posten, namelijk projectontwikkeling, case-management en activiteitenbudget. Deze geven totaal geen inzicht in de deelactiviteiten en wat de provincie zelf gaat bijbetalen. Het blijkt dus een hele slechte be-

groting te zijn waar hij niets uit kan halen en niets uit kan concluderen. Als hij zich afvraagt waar de provincie dan f 100.000.-- voor geeft, dan moet hij achter de schermen gaan telefoneren en dan blijkt dat de provincie ook aan het uitvoeringstraject heeft meebetaald. Dat lijkt hem nu juist iets voor het COA. Spreker heeft ook gevraagd waar STAMM het recht vandaan haalt om uit haar oude budget van 1999 nog eens f 75.000.-- in dit project te stoppen.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat aan de hand van het door de provincie vastgestelde beleid STAMM ook opdrachten voor de provincie kan uitvoeren. Dat betekent dan ook dat STAMM in de ogen van de provincie daarvoor budget beschikbaar kan en mag stellen.

De heer VAN DER SCHOOT heeft in eerste termijn een achttal vragen gesteld en constateert dat er slechts één is beantwoord. Hij heeft vragen gesteld over het feit dat er bij de opvang van AMA's wordt geïnvesteerd in mensen die wellicht tussentijds weer moeten vertrekken. Hoe gaat de provincie daarmee om? Voorts heeft hij de bijdrage van Drenthe genoemd die in vergelijking met die van Groningen en Friesland niet helder is. Hij heeft vragen gesteld omtrent het feit dat er bij dit stuk nu al wordt vastgesteld dat het past binnen de kaders van de subsidieregeling, terwijl het project zelf nog ontwikkeld moet worden. Zo kan hij nog wel even doorgaan.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat zij een aantal vragen die de heer Van der Schoot heeft gesteld, wel heeft beantwoord in de zin dat als het gaat om de drie noordelijke provincies zij heeft aangegeven hoe deze provincies hun bijdragen hebben gemaximaliseerd. Ook de overige vragen van de heer Van der Schoot heeft zij impliciet beantwoord.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vindt het tweede project nogal diffuus en weinig concreet. Het gaat vooral over de instellingen die inzicht moeten krijgen in de problematiek en deze op elkaar moeten afstemmen. In het project gaat veel overhead zitten en het kost de provincie zo'n f 100.000.--. Het totale project kost f 400.000.--. Als dit geld dan al uitgegeven moet worden, dan ziet zij het liever besteed aan de hulpvraag van de AMA's zelf in plaats van aan de organisaties die de hulp moeten verlenen. Daar heeft de gedeputeerde niet op gereageerd.

Mevrouw SMITH ondersteunt de heren Bomhof en Van der Schoot in hun mening dat de financiële onderbouwing van dit voorstel slecht is. De projectbegroting is minimaal te noemen.

Mevrouw VAN DIJK merkt op dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat de stichting De Opbouw toezicht houdt op de naleving van rijksregels. Bewaakt De Opbouw ook de duidelijkheid naar de AMA's omtrent de aard van hun verblijfsrechtelijke status in Nederland? Gebeurt dat ook nadat AMA's achttien jaar zijn geworden? Het is namelijk een groep mensen die het buitengewoon moeilijk heeft en het kan niet zo zijn dat deze mensen valse hoop krijgen. Tijdens hun verblijf dienen de AMA's er dus al op te worden voorbereid dat het bestaan in Nederland na hun achttiende levensjaar wel eens heel hard kan zijn.

Mevrouw CEELLEN merkt op dat het eigenlijk heel logisch is dat dit project wordt beoordeeld in samenhang met rijksregelgeving, zodat dit er niet toe leidt dat mensen gedurende hun verblijf in Nederland valse hoop

koesteren, terwijl zij eigenlijk na hun achttiende levensjaar dienen terug te keren.

Mevrouw DE VRIES constateert dat het draagvlak voor beide projecten in de commissie groot is, zodat deze projecten een stuk meerwaarde kunnen betekenen voor jonge mensen die in Drenthe te gast zijn. Mevrouw Van Dijk heeft gevraagd wie, nadat AMA's achttien jaar zijn geworden, bewaakt of zij nog rechtmatig verblijven in Nederland. Spreekster denkt dat het COA met name op dit gebied een belangrijke rol heeft. Ook in de periode voorafgaand aan het moment dat een AMA achttien wordt dienen zij reeds te worden voorbereid op het feit dat hun verblijf in Nederland misschien slechts tijdelijk kan zijn. Een van de kenmerken van AMA's is dat zij in het merendeel van de gevallen slechts tijdelijk in Nederland verblijven. Het is wel zo dat de partners die bij dit project zijn betrokken, namelijk het COA, de Medische Opvang Asielzoekers (MOA), de Stichting Jeugdzorg Drenthe (SJD), de stichting De Opbouw, het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (CAD), het onderwijs en de Drentse Federatie voor Maatschappelijk werk de samenhang en de continuïteit van dit project kunnen waarborgen.

Mevrouw VAN DIJK merkt op dat een onbedoeld neveneffect van dit project kan zijn dat AMA's wennen aan de rechten en de zorg die dergelijke projecten met zich meebrengen.

Dan is het extra hard om op het moment dat zij achttien worden en te horen krijgen dat zij niet langer rechtmatig in Nederland verblijven, Nederland dienen te verlaten en zichzelf moeten redden. Spreekster hoopt dat de AMA's daarin ook gecoacht zullen worden.

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat de zorg van mevrouw Van Dijk ook haar zorg is en dat dit aspect zeker ook in dit project zal worden meegenomen. Spreekster betreurt het dat zowel in het voorliggende stuk zelf, als in de leeskamer, slechts een summier financiële onderbouwing van de projecten voorligt. Dat betekent echter wel dat onze bijdrage geldt voor het totale project dat niet in kleine deelprojecten kan worden onderverdeeld waarvan apart zou kunnen worden vastgesteld wat er wel en wat er niet gedaan wordt. Het gaat om het totale project, waarvan de verschillende deelnemers gezamenlijk meer kunnen doen in het kader van dat project, dan iedere deelnemer afzonderlijk. Voor dat totale project stellen de staten een budget beschikbaar en dat is het bedrag van f 100.000,- zoals dit in het voorliggende stuk staat.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN is geen voorstander van het tweede project, aangezien dit te weinig concreet is uitgewerkt. Het is te veel op de instellingen gericht en te weinig op de AMA's.

De VOORZITTER concludeert dat de commissie instemt met het voorliggende statencommissiestuk. In het verdere verloop zal door middel van de interim-evaluatie en het verslag in deze commissie de inhoudelijke besteding van de verstrekte gelden weer aan de orde komen. Daarmee zullen alle aspecten waarover nu nog vragen zijn, in de interim-evaluatie opnieuw aan de orde kunnen komen. Tevens kan dan worden vastgesteld of bepaalde twijfels in de loop van het project weggenomen zijn. De OPD gaat niet akkoord met het project Ketenvaerantwoordelijkheid opvang AMA's.

9. Statcommissiestuk van 29 augustus 2001, kenmerk 35/6.8/2001007872, Noordelijk Audiovisueel Archief

Mevrouw SCHIPPER vindt dit een goed project en is er een warm voorstander van.

Mevrouw VAN DIJK vraagt om in de toekomst ook aandacht te geven aan archivering van foto's, hoewel dit geen bewegende beelden zijn en het derhalve niet valt onder definitie van een audiovisueel archief. Bij de instellingen op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg ligt veel beeld- en geluidsmateriaal op de planken en Drenthe heeft daarin dan ook een grote geschiedenis. Misschien kan het verzamelen van dit materiaal een volgend project zijn? Zij ondersteunt het programma van harte. Optimale toegankelijkheid van de collectie is te bereiken via Internet en aansluiting op de catalogi van bibliotheken lijkt haar een voorwaarde daartoe en niet iets dat nog onderzocht en eventueel toegevoegd moet worden. Indien mensen via Internet makkelijk en drempelloos toegang moeten en kunnen krijgen tot deze culturele schat, zou de provincie ervoor moeten kiezen om op grote schaal breedbandkabel aan te laten leggen. Het kostenplaatje wordt dan wel een geheel andere.

Mevrouw VAN NIEUWENHUIZEN constateert dat het publiek via de websites geïnformeerd moet worden. Nu beschikken veel ouderen niet over websites en zullen deze dus op een andere manier geïnformeerd moeten worden, juist omdat ouderen veel van de zaken waarover beeld- en geluidsmateriaal is verzameld nog zelf meegemaakt hebben.

De heer VAN DER SCHOOT gaat akkoord onder voorbehoud van een beter plan van aanpak, met bredere sectoren als doelgroep en een heldere programmabeschrijving die als zodanig ook financieel worden onderbouwd.

Mevrouw BRINK antwoordt dat zij alle adviezen van de commissie mee zal nemen, hoewel de een wat beter is uit te voeren dan de ander. Zij is het ermee eens dat het archief voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk moet zijn. De suggestie van mevrouw Van Dijk om een project te maken van het verzamelen van materiaal op het gebied van de gezondheidszorg in Drenthe zal spreekster ook meenemen. De reden dat er voor landbouw is gekozen is dat er op dat gebied ook ongelooflijk veel materiaal is. De commissie zal door middel van de tussentijdse berichtgeving over het Actieprogramma cultuurbereik worden geïnformeerd over de voortgang van het project.

De VOORZITTER concludeert dat het advies van de commissieleden zal worden meegenomen in de verdere behandeling van het voorliggende statencommissiestuk. Via de interim-rapportage zal de commissie op de hoogte worden gehouden van de verdere voortgang van dit project.

10. Statenuk 869, Koepelconvenant herstructurering openbarebibliotheekwerk

Mevrouw BRINK heeft op 18 september 2001 een brief van de openbare bibliotheek Hoogeveen ontvangen. Deze brief heeft zij kort voordat zij bestuurlijk overleg had met de gemeente Hoogeveen over bibliotheekwerk ontvangen. Soms gelooft spreekster dan ook niet in toeval. Er is gebeld met het bestuur van de bibliotheek, aangezien spreekster geschrokken

was van de toon van de brief. Het bibliotheekbestuur was geschrokken van het verslag van de afgelopen statenvergadering. In die vergadering is de hoop uitgesproken op een provinciaal dekkend netwerk van openbare bibliotheken, waarbij ook Hoogeveen, Emmen en Assen betrokken moesten worden. Het bestuur van de bibliotheek in Hoogeveen vindt dat de indruk wordt gewekt dat de bibliotheek niet tot samenwerking bereid zou zijn, terwijl dat wel zo is. De brief die door het bestuur is verzonden dient dan ook als zodanig gelezen te worden. Spreekster heeft ook laten weten dat het niet aan de provincie is om eerst met de bibliotheek in Hoogeveen te spreken, want de gesprekspartner is als eerste de gemeente Hoogeveen. Op 18 september 2001 heeft dat overleg met de gemeente plaatsgevonden. Er bestaat tussen de provincie en de gemeente Hoogeveen geen enkel verschil van inzicht en de beleidsontwikkelingen van gemeente en provincie zijn op elkaar afgestemd. De gemeente is bezig met een beleidsnotitie over de bibliotheek. Volgende week heeft spreekster een gesprek met de gemeente Assen. De twee zelfstandige bibliotheken zijn voor de provincie op dit moment niet direct de eerstaangewezen gesprekspartners.

(De heer Prinsen en mevrouw Looman verlaten de vergadering.)

De heer VAN DER SCHOOT merkt op dat het voorstel om met bibliotheken op een constructieve manier te overleggen en samen te werken, op zich goed is. Het voorstel zelf is een nogal zwaar opgetuigd verhaal, waarbij bij onverkorte uitvoering filevorming zal ontstaan rondom

Assen vanwege heen en weer snellende overlegvormen van basisbibliotheek tot internetcafé en van cultureel ondernemerschap tot virtuele pias. In het stuk worden namelijk oplossingen genoemd die hooguit suggesties zijn. Als voorbeeld noemt hij het in het stuk genoemde probleem dat het publiek minder leest en als oplossing daarvoor wordt een cultuuromslag, meer zelfbewustzijn en zelfverzekerdheid van de sector genoemd. Dat het zo eenvoudig zou zijn had spreker niet zo snel begrepen, maar het is wel vrij vlot opgelost. Hij proeft hierin weer enigszins de IPO-benadering, waaruit blijkt dat een product van de stuurgroep Meijer in diezelfde sfeer wordt geregistreerd. Het is een wat vrijblijvende aanduiding voor afspraken met betrekking tot een organisatieomslag, herstructurering en provinciale beleidsplannen. Het proces wordt begeleid door een stuurgroep bibliotheken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het IPO, het Ministerie van OCenW en brancheorganisaties. Kortom, veel verkeer en veel discussie, terwijl het risico bestaat dat het traject te stroef zal verlopen. Hij geeft het voorstel weliswaar het voordeel van de twijfel met betrekking tot de uitwerking. Het belang van het voorstel is natuurlijk dat het wel doorgaat en omdat het convenant nu eenmaal geen bindende regels omvat. Ondanks de zware bureaucratische aanzet zal het de goede wil moeten zijn, die hier vorm en inhoud aan geeft. Hij stemt dus in met het stuk maar waarschuwt voor de in het stuk zeer nadrukkelijk aanwezig zijnde bureaucratische overhead, die ook niet door de provincie als zodanig is bedoeld.

(De heer Van der Schoot verlaat de vergadering.)

Mevrouw SCHIPPER staat in principe achter de doelstelling van de herstructurering van het bibliotheeknetwerk. De centrale vraag is of het plan zoals het er nu ligt voldoende ruimte biedt voor maatwerk in de Drentse situatie. De vraag is ook hoe dat maatwerk er dan pre-

cies uitziet. Het IPO-convenant zegt die ruimte te bieden en dat er rekening moet worden gehouden met regionale of provinciale verschillen. Dat is in ieder geval veelbelovend. Essentieel is wel of de middelen die nodig zijn om de benodigde veranderingen te realiseren, voldoende zullen zijn. Het rapport dat de analyse heeft gemaakt heeft, zoals zij uit de reactie van de Provinciale Bibliotheekcentrale (PBC) heeft kunnen lezen, veel onvolkomenheden. Zij verzoekt het college met klem deze onvolkomenheden in IPO-verband onder de aandacht te brengen. De in het rapport verwachte efficiencywinst kan naar haar mening niet klakkeloos naar Drenthe worden vertaald omdat deze al in Drenthe heeft plaatsgevonden. Beter cijferwerk en maatwerk per provincie is noodzakelijk, dus ook in Drenthe. Zij heeft signalen ontvangen dat de vertegenwoordigers van de Vereniging van Drentse gemeenten (VDG) veel energie steken in het goed in beeld brengen van de Drentse situatie en zij ondersteunt hun inzet om een substantieel deel van de f 44 miljoen die is bestemd voor de herstructurering alsnog naar Drenthe te krijgen voor de aanpassingen aan basisbibliotheken in kleinere gemeenten zoals deze bestonden voor de herindeling. De regierol van de provincie naar enerzijds gemeenten en anderzijds ten aanzien van de positionering van de PBC in het landelijk stelsel moet met zorg ter hand worden genomen. De gedeeltelijke verantwoordelijkheid die de provincie afgeeft in de constructie van de stuurgroep is iets waar zij wel mee kan leven. Zij vraagt wel om de voordracht van het lid van de stuurgroep Bibliotheken vanuit het IPO te laten bepalen door terzake aanwezige kennis van zaken en affiniteit met PBC's, aangezien dat voor de provincie Drenthe zeer essentieel is. Het is wel jammer dat dit statenstuk onvoldoende inzicht biedt in hoe het Drentse maatwerk eruit zal zien. Pas als er helderheid is in de mate van zelfstandigheid van basisbibliotheken en de status van de PBC op dat moment, kan worden beoordeeld of, en zo ja op welke terreinen, de bibliotheekkaart van Drenthe aangepast moet worden. In dat opzicht is zij het eens met het bestuur van de Hoogeveense bibliotheek, die dat ook zegt. Zij vraagt het college op welke termijn de plannen voor het Drentse maatwerk gereed zijn. Wat gebeurt er indien een van de provincies het convenant niet wenst te ondertekenen? Zij is voorstander van dit voorstel aangezien zij de doelstellingen omarmt. In de provincie Drenthe functioneert reeds een groot deel van de herstructurering van het bibliotheekwerk op een goede wijze.

Het is de vraag of het landelijk schema wel past bij het provinciale maatwerk dat in Drenthe reeds voor een belangrijk deel is gerealiseerd. Zij vindt het jammer dat dat landelijk schema nu wordt gevolgd, hoewel zij er ook de voordelen wel van ziet. Zij gaat akkoord met het voorliggende stuk.

Mevrouw SMILDE merkt op dat de commissie wordt gevraagd akkoord te gaan met het koepelconvenant. Het convenant zou namelijk een zodanig effect op het provinciaal beleid hebben dat de provincie beter kan aansluiten op maatschappelijke ontwikkelingen. Hier doen zich knelpunten voor, aldus het college. Spreekster vraagt zich af of de knelpunten zoals deze in het stuk zijn beschreven, door het convenant wel dichter bij een oplossing worden gebracht. Het college denkt van wel, want het stelt voor om de staten het college te laten mandateren om het convenant te ondertekenen. Kan de gedeputeerde uitleggen wat de relatie is tussen het convenant en de oplossingen van de omschreven knelpunten? Dat een koepelconvenant wordt voorgelegd aan juristen, is een logische zaak en niet geheel overbodig want het advies van het Vakberaad Juridische Zaken constateert een fiks aantal onduidelijkheden. Zijn

de door het vakberaad gesignaleerde problemen thans opgelost? Zo ja, kan zij daarin inzage krijgen? Het college schrijft in de beleidsbrief dat een oplossing gevonden moet worden voor het feit dat er in Drenthe veel gemeenten zijn die net onder of net boven de 30.000 inwoners zitten en dat er extra middelen nodig zijn. Is dat gesignaleerde probleem al opgelost? Is het wellicht raadzaam om het convenant niet eerder te ondertekenen om onaangename financiële gevolgen te voorkomen? Het Rijk zal de doelmatigheid, de kwaliteit en de pluriformiteit bewaken. Dat laatste is niet de keuze van de CDA-fractie, want zij hecht eraan om de zaken dicht bij huis te regelen. Spreekster verwijst daarbij naar een bezwaar dat het IPO inbrengt op pagina 3, waar de provincie toch min of meer buitenspel wordt gezet. De hamvraag is in hoeverre de Drentse PBc uit de voeten kan met hetgeen in dit convenant naar voren wordt geschoven? Zij heeft hier nog wat aarzelingen bij.

De heer WENDT gaat akkoord met het voorliggende stuk. Het gaat om een herstructurering die ook in Drenthe plaats moet vinden. Wat wordt de rol straks van de PBc? Als een gemeente 30.000 inwoners en een basisbibliotheek heeft, is er dan nog een rol voor de PBc weggelegd? Bovendien wordt ook in het stuk gesuggereerd dat elke provincie eigen voorzieningen heeft, alsmede eigen reglementen, terwijl in Overijssel zelfstandige stadsbibliotheken fungeren die samenwerken met de PBc. Dat zou toch ook in Drenthe moeten kunnen?

Mevrouw SMITH stemt in met het koepelconvenant, mits duidelijk is dat het gaat om maatwerk per provincie en dat de grens van 30.000 inwoners voor Drenthe niet strikt wordt toegepast. Zij ziet het provinciaal bibliotheekplan met belangstelling tegemoet en is blij dat Hoogeveen aangeeft mee te willen werken aan een nauwe samenwerking en nieuwe vormen daarvan. Zij neemt aan dat de gedeputeerde de vraag om overleg en betrokkenheid bij het provinciale bibliotheekplan ter harte neemt.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN merkt op dat het hier gaat om een koepelconvenant en dat is een bestuurlijk stuk. In convenanten worden altijd veel beleidsvoornemens genoemd en het is nooit bekend wat eruit komt. Concrete beleidsbeslissingen die de staten zouden moeten nemen, zijn uit zo'n convenant niet te halen. Zij constateert dat dit stuk sterk is ingegeven door de commissie-Meijer, die aanvankelijk een minimumomvang wenste van 30.000 inwoners. De commissie-Meijer was dan ook sterk voor schaalvergroting en dergelijke. Is dat ook toe te passen op de Drentse situatie? In artikel 1.6 staat wel heel duidelijk dat er een niet-vrijblijvende samenwerking moet zijn tussen de bibliotheken onderling, dus er zit een zekere dwangmatigheid aan vast. Verder wordt de grens genoemd van 30.000 inwoners, terwijl in Drenthe het inwonertal er vaak net boven of net onder ligt. Wie krijgt er nu wel geld en wie niet? Uit het convenant is niet te halen wat dit voor de concrete situatie per gemeente zal gaan betekenen. Er kan dus iets heel anders uitkomen dan oorspronkelijk in die mooie beleidsvoornemens stond. Welke rechtszekerheid hebben de bestaande bibliotheken? Indien zij het ergens niet mee eens zijn, kunnen zij dan bezwaar aantekenen? Er is geen inzicht in de financiële consequenties en alleen voor het veranderingsproces is f 11 miljoen beschikbaar gesteld en dan wordt er een inwonertal van 30.000 genoemd. Wat gaat de hele operatie uiteindelijk kosten en wat betekent het voor het abonnementsgeld van de gebruikers?

Gaat dat laatste straks ook omhoog? Er worden nogal

veel partijen genoemd die bij het koepelconvenant zijn betrokken, zoals de VNG, het IPO, het Ministerie van OCenW, gemeenten, provincies en bibliotheken. Een keer wordt het begrip vrijwilliger genoemd en als er dus mensen zijn die de bibliotheken draaiende houden, dan zijn dat wel de vrijwilligers. Daar wordt geen enkele aandacht aan besteed en dat is wat vreemd. Het stuk draagt daardoor het karakter van beleidsvoornemens die van bovenaf worden opgelegd, terwijl nauwelijks rekening wordt gehouden met de concrete situatie zoals spreekster die in haar dorpsbibliotheek in Drenthe tegenkomt.

Mevrouw CEELLEN merkt op dat het rapport Open poort tot kennis, uitgebracht in maart 2000 door de stuurgroep Meijer, waarin het belangrijkste advies was een koepelconvenant af te sluiten tussen Rijk, provincie en gemeenten was opgenomen, nu een feit is. In grote lijnen gaat de PvdA-fractie akkoord met dit statenstuk. Haar fractie gaat ervan uit dat bij dit convenant het provinciaal bibliotheekbeleid in Drenthe in de toekomst een transparant, kleinschalig, maar vooral een provinciaal plattelandsbeleid zal blijven.

Het moet een beleid zijn met goede onderlinge samenwerking tussen de nu nog 43 vestigingen in de 10 gemeenten. Dat is een beleid op maat. De knelpunten die mevrouw Smilde heeft genoemd heeft zij besproken met het provinciaal bestuur en de bibliotheken. Deze laatste herkennen zich niet in deze knelpunten. Dat betekent dat zij de in de beleidsbrief genoemde knelpunten niet herkennen, althans niet allemaal herkennen. De provincie mag zich dan ook gelukkig prijzen dat de PBc in Drenthe al veel zaken geregeld heeft en heeft uitgewerkt als een soort van basisbibliotheek. Die basisbibliotheek krijgt een netwerk in het plattlandsgebeuren in Drenthe. Zij hoopt dan ook dat de beloofde bibliotheeknota die haar is toegezegd een exacte aanpak bevat en dat daarin een weergave van de grens van 30.000 inwoners niet meer aan de orde is. Zij neemt dan ook aan dat gedeputeerde Brink dit punt zal meenemen naar het IPO. Zij wijst de gedeputeerde erop dat het bijgevoegde stuk van het Vakberaad Juridische Zaken nog eens op zijn merites bekeken moet worden binnen het IPO, aangezien de staten wel een beslissing nemen en budgetbevoegdheid hebben maar dat het beslechten van geschillen, eventueel door middel van sancties, niet volledig is geformuleerd en afgekaart in de Provinciewet. De stuurgroep Bibliotheken, die uiteindelijk een belangrijke functie krijgt in het vervolg, heeft in wezen veel macht. De vraag is of de staten dit wenselijk achten?

Mevrouw BRINK antwoordt dat in december het provinciale bibliotheekplan in de commissie zal komen voor te liggen. In dat plan staat wat de provincie Drenthe precies wil op het gebied van het bibliotheekwerk. In dit geval gaat het over het koepelconvenant, waarvoor het IPO goed werk heeft verricht in samenwerking met de VNG, het Ministerie van OCenW en de brancheorganisatie. Dit koepelconvenant houdt niet meer en niet minder in dan dat partijen elkaar vasthouden en dat er duidelijk op papier wordt gezet wie welke verantwoordelijkheden heeft. Dat is een van de grootste winstpunten van het koepelconvenant. De heer Van der Schoot spreekt over heen-en-weerverkeer, maar daar is absoluut geen sprake van. Er is een goede Stuurgroep Bibliotheken. Aan het algemeen bestuur van het IPO wordt voorgesteld hierin gedeputeerde J.B. Haaze van de provincie Limburg als IPO-vertegenwoordiger te benoemen. Deze heeft veel kennis van zaken en weet ook hoe het er in een plattelandspovincie aan toegaat. Spreker is blij met

de opmerkingen van de commissieleden over het loslaten van de grens van 30.000 inwoners. Tijdens de vorig jaar ten provinciehuize georganiseerde middag over het bibliotheekwerk heeft spreekster als geen ander getamboereerd op het loslaten van die grens. De provincie Drenthe heeft een structuur waarin een dergelijke grens niet past. Maatwerk is voor de provincie Drenthe dan ook het belangrijkste. Hoewel Groningen ook een plattelandsprovincie is, is daar het bibliotheekwerk op een geheel andere wijze georganiseerd als in Drenthe. De provincie Drenthe heeft een perfecte PBc en een goede samenwerking met de gemeenten. De basisbibliotheken kunnen hier dan ook alleen maar beter van worden. Spreekster heeft geconstateerd dat de goede wil bij iedere partij aanwezig is.

Een aantal provincies heeft al ingestemd met het convenant. Wat de consequenties zijn als Drenthe niet aan het convenant meedoet, kan spreekster niet overzien, maar zij houdt er rekening mee dat de provincie wel meedoet. De problemen van de VNG en het vakberaad hadden enkel en alleen met de juridische formulering te maken. Daar wil spreekster de commissie verder niet mee belasten.

De PBc kan heel goed uit de voeten met dit convenant. De provincie gaat niet samenwerken met een gemeente als het niets oplevert en zo kijken de gemeente Hoogeveen en de bibliotheek in Hoogeveen er ook naar. Bovendien werkt de bibliotheek in Hoogeveen al in sterke mate samen met de PBc, bijvoorbeeld op het terrein van de salarisadministratie en de bibliobus. Wellicht dat die samenwerking nog beter kan en dat wil de provincie nader laten onderzoeken. Indien de conclusie van dat onderzoek is dat die samenwerking niets oplevert, dient de provincie niet naar die samenwerking te streven. Ten aanzien van de opmerkingen van mevrouw Nieuwenhuizen merkt spreekster op dat het koepelconvenant rechtstreeks voortvloeit uit het werk van de commissie-Meijer. Dat volgt de provincie nu. Op de vraag naar de financiële bijdragen en het risico dat de abonnementsgelden omhoog gaan, antwoordt spreekster dat de abonnementsgelden niet op voorhand omhoog zullen gaan. Het is tenslotte de bedoeling dat het provinciale bibliotheekwerk beter wordt van dit convenant. Dit convenant wordt afgesloten voor vier jaar en in die vier jaar zal gekeken worden waar het convenant dient te worden aangescherpt. Spreekster kan nu niet zeggen wat er in die vier jaar met de abonnementsgelden gebeurt, want dat hangt van meerdere factoren af en is bovendien niet iets waar spreekster enige zeggingskracht over heeft. De vrijwilligers in de bibliotheken worden niet genoemd, omdat het convenant alleen gaat over de organisatie en aansturing van bibliotheekwerk. In het provinciale bibliotheekplan zal aandacht worden besteed aan vrijwilligers. Voor de inzet van vrijwilligers is veel waardering.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN merkt op dat in bibliotheken in verschillende provincies vrijwilligers werken en vindt dat daar in het convenant best iets over gezegd had mogen worden.

Mevrouw BRINK neemt dit voor kennisgeving aan. De knelpunten hoopt het college met deelname aan dit koepelconvenant op te lossen. Er bestaan nu al een facilitair bibliotheekbedrijf (PBc) en twaalf basisbibliotheken.

Deze kunnen onderling beter samenwerken en meer samenwerken. Daar proberen de PBc en de provincie als regisseur een goede bijdrage aan te leveren. Daarbij dienen partijen zich goed voor ogen te houden waarin de taken van de provincie, de gemeenten, de PBc en de bibliotheken zich onderscheiden.

De heer NIEMEIJER heeft gelezen op pagina 3, onder 6, dat indien niet in de dekking van alle kosten is voorzien, gemeenten op een zeker moment niet meer garant hoeven te staan en dan kunnen bepaalde bibliotheken door gemeenten worden gesloten. Hij vraagt of die conclusie juist is.

Mevrouw BRINK antwoordt dat als een gemeente besluit de bibliotheek te sluiten, dat een zaak van de gemeente is. Partijen in de staten kunnen hun kanalen dan aanboren, als ze willen voorkomen dat dat gaat gebeuren.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw SCHIPPER merkt op dat het positieve advies van de PBc een belangrijke rol heeft gespeeld bij de beoordeling van het convenant. Als de Drentse PBc goed kan leven met het convenant en ook de eigen positie daarin gegarandeerd ziet, is dat een belangrijk advies dat zij onderschrijft.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN maakt een voorbehoud ten aanzien van dit stuk, teneinde dit voorafgaand aan de statenvergadering nog in haar fractie te kunnen bespreken.

De VOORZITTER concludeert dat dit convenant de eigen planvorming van zowel de provincie als de gemeenten niet in de weg staat, want zowel provincie als gemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het bibliotheekwerk. Het Drentse bibliotheekplan zal in december 2001 in de staten aan de orde komen. De provinciale planvorming heeft een eigen traject. Aangezien het fractieberaad van diverse fracties nog van invloed kan zijn op de uiteindelijke besluitvorming in de staten over dit stuk, concludeert spreekster dat dit statenstuk het karakter van een B-stuk houdt.

11. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 11:50 uur.

TOEZEGGINGEN: geen.

HW

